

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 25-26 czerwca 2010 r.
w Katedrze Pedagogiki Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im.
Kardynała Augusta Hłonda w Mysłowicach dotyczącej oceny jakości
kształcenia na kierunku „pedagogika” na poziomie studiów pierwszego i
drugiego stopnia.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację przeprowadził Zespół Oceniający w składzie: dr hab. Bożena Muchacka (przewodnicząca, członek PKA), dr hab. Alicja Szerłaż (ekspert PKA), dr hab. Iwona Chrzanowska (ekspert PKA), mgr Grzegorz Laskowski (ekspert ds. formalno – prawnych PKA), Piotr Kulczycki (przedstawiciel PSRP, ekspert PKA).

2. Krótką informacją o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednią procedurę zakończoną wydaniem oceny pozytywnej kształcenia na poziomie studiów pierwszego stopnia wyrażonej w Uchwale Prezydium PKA z dnia 13 maja 2004 r.

W toku obecnej wizytacji ocenie nie jest poddawany Zamiejskowy Ośrodek Dydaktyczny w Chorzowie, ponieważ kształcenie w nim rozpocznie się dopiero z początkiem roku akademickiego 2010/2011.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy zespołu wizytującego.

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej: organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała Augusta Hłonda w Mysłowicach jest niepubliczną szkołą wyższą, wpisaną do rejestru uczelni wyższych MEN z dnia 29 grudnia 1995 roku, pod numerem 76. Na mocy decyzji z dnia 30 czerwca 1999 roku dokonano zmiany nazwy Uczelni na: Górnośląską Wyższą Szkołę Pedagogiczną z siedzibą w Mysłowicach. Dnia 8 stycznia 2002 roku nastąpiła kolejna zmiana w nazwie Uczelni na: Górnośląską Wyższą Szkołę Pedagogiczną imienia Kardynała Augusta Hłonda. Założycielem Uczelni jest mgr Urszula Kontny.

Obecnie Uczelnia funkcjonuje na podstawie nowej ustawy z dnia 27 lipca 2007 roku – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) oraz Statutu Uczelni i Regulaminu Studiów (załącznik 1 i 2).

GWSP im. Kardynała Augusta Hłonda w Mysłowicach wpisuje się w strategię rozwoju Mysłowic jako miasta akademickiego. Pełni funkcję nie tylko dydaktyczną, ale też kulturotwórczą. Między innymi wspólne z Miastem Mysłowice prowadzi cykliczne konferencje poświęcone historii i współczesności, organizuje wspólne imprezy kulturalne i artystyczne w środowisku lokalnym Mysłowic, w których partnerami są Władze Gminy i społeczność akademicka, współpracuje z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niedowidzących i Niewidomych w Dąbrowie Górniczej, z Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych, organizuje Dni Otwarte Uczelni. Przy uczelni działa Uniwersytet Trzeciego Wieku. Ponadto Uczelnia stwarza możliwość nauczycielom lokalnego środowiska edukacyjnego Mysłowic oraz regionu publikowania ich dorobku dydaktycznego na łamach uczelnianego wydawnictwa ciągłego „Nauczyciel i szkoła” oraz „Problemy Ekologii”. Działalność ta jest zgodna z określoną przez Uczelnię misją, w której zaznaczyła m.in. kształcenie wysoko wykwalifikowanej kadry dla potrzeb edukacyjnych regionu i kraju, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie problemów edukacyjnych i społecznych, wspomaganie administracji lokalnej w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i społecznych. Adekwatnie do misji Uczelnia sformułowała cele strategiczne, w realizacji których „pedagogika” pełni wyraźną rolę.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organy Uczelni zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Skład Rady Uczelni jest zgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni. Skład Rady Katedry wymaga uzupełnienia o 1 przedstawiciela studentów, ponieważ obecnie nie stanowią oni wymaganych co najmniej 20% składu.

Zakres spraw regulowanych uchwałami Rady Uczelni jest zgodny z jego statutowymi oraz ustawowymi kompetencjami. Można uznać, iż Rada Uczelni wywiązała się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego. Szczegółowe uwagi dotyczące uchwały wydanej w tej sprawie uwzględniono we właściwym załączniku.

Rada Uczelni wywiązała się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 i 8 ustawy, tj. określiła zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy na podstawie mianowania i w prawidłowy sposób wywiązuje się z obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 ustawy.

Opłaty za wydawane dokumenty zostały ustalone przez Dyrektora Uczelni zgodnie z ustaleniami § 20 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Dotychczas z obowiązków ustawowych przewidzianych art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, zatwierdzając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków, wywiązywała się Rada Uczelni. W związku ze zmianą statutu i utworzeniem organu kolegialnego na poziomie katedry, w przyszłości z tego obowiązku będzie wywiązywała się Rada Katedry.

Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy (na podstawie umowy o pracę).

Z obowiązku nakładanego w art. 130 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na kierownika jednostki organizacyjnej, tj. ustalenia szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków nauczycieli akademickich, wywiązuje się Kierownik Katedry.

Regulamin Studiów został zaopiniowany przez przewodniczącą Zarządu Samorządu Studenckiego. Zgodnie z artykułem 161 Ustawy opinię na temat regulaminu studiów wydaje uczelniany organ uchwałodawczy Samorządu, czyli w wypadku wizytowanej Uczelni – Rada Starostów.

Regulamin pomocy materialnej został skonstruowany w sposób właściwy. Opinię o regulaminie wydała przewodnicząca Samorządu Studenckiego, a zgodnie z artykułem 186 powinien to uczynić organ uchwałodawczy Samorządu Studenckiego.

Zasady odpłatności za usługi edukacyjne są określone w Regulaminie Opłat, którego konstrukcja nie budzi wątpliwości, podobnie jak treść Umowy student – uczelnia.

Należy jednak zauważyć, że Umowa zobowiązuje studenta do zapoznania się z aktami prawnymi funkcjonującymi w Uczelni i ich przestrzegania bez załączenia ich treści do Umowy.

Wnioski: Uczelnia wypełnia ustawowy obowiązek udziału przedstawicieli studentów na poziomie 20% w składzie Rady Uczelni. Uczelnia **nie wypełnia** ustawowego obowiązku (art. 67 ust. 4) obecności 20% przedstawicieli studentów w składzie Rady Katedry Pedagogiki (na czternastu członków, tylko dwie osoby są studentami), która według Statutu ma kompetencje podstawowej jednostki organizacyjnej w rozumieniu Ustawy. **Uczelnia wypełnia** ustawowy obowiązek obecności przedstawicieli studentów w komisjach dyscyplinarnych.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Studia I i II stopnia na kierunku „Pedagogika” prowadzi Katedra Pedagogiki.

W ramach tej Katedry funkcjonują następujące zakłady naukowo-badawcze:

Pedagogiki przedszkolnej i szkolnej, Profilaktyki społecznej i resocjalizacji, Zakład badań środowiskowych i projektów edukacyjno-społecznych, Podstaw pedagogiki i historii wychowania, Pedagogiki społecznej, opiekuńczej i andragogiki, Biomedycznych podstaw rozwoju i wychowania, Edukacji artystycznej, Polityki społecznej i pracy socjalnej.

Należy stwierdzić, iż obecna struktura jest wystarczająca dla potrzeb dydaktycznych i naukowych Uczelni.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	53	53	0	0
Studia niestacjonarne	1498	1463	0	0
Razem	1551	1516	0	0

Wnioski: Co powszechne wśród uczelni niepublicznych, jednak w przypadku wizytowanej Uczelni bardzo wyraźne, zdecydowaną większość stanowią studenci niestacjonarni (prawie 97%). Tendencja ta jest tylko nieco mniej wyraźna w podstawowej jednostce organizacyjnej, gdzie studenci niestacjonarni to ponad 96% ogółu.

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Katedra Pedagogiki posiada uprawnienia do kształcenia na kierunku „pedagogika” – studia I i II stopnia (ocena pozytywna z 13 maja 2004 r.).

Specjalnościach prowadzone w latach akademickich 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010.

Studia I stopnia:

- pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne,
- pedagogika resocjalizacyjna,
- pedagogika opiekuńczo-wychowawcza,
- pedagogika bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego.

Studia II stopnia:

- pedagogika resocjalizacyjna,
- pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne,
- pedagogika opiekuńczo-wychowawcza,
- pedagogika pracy socjalnej,
- pedagogika zdrowia,
- psychopedagogika,
- pedagogika bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego.

Katedra nie posiada uprawnień do nadawania stopni naukowych, a zatem nie prowadzi się studiów doktoranckich.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	0	220	220
	II	0	210	210
	III	53	316	369
II stopnia	I	0	448	448
	II	0	269	269
Razem		53	1463	1516

Wnioski: Dostrzegalne jest niesłabnące zainteresowanie studiami na kierunku „pedagogika”. Popularność kierunku wzrasta zwłaszcza w przypadku studiów na poziomie drugiego stopnia. Zwiększa się także proporcjonalna przewaga studentów niestacjonarnych nad stacjonarnymi.

Podsumowanie cz.I.

Należy stwierdzić, iż obecna struktura GWSP im. Kardynała Augusta Hłonda w Mysłowicach jest wystarczająca dla potrzeb dydaktycznych Uczelni i ocenianego kierunku. Organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni, podejmują decyzje zgodnie ze swoimi ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami. Wywiązują się również z obowiązków przewidzianych dla organów uczelni przez ustawę. Politykę jakości uczelnia wiąże nie tylko z rzetelnym kształceniem, ale także z motywowaniem studentów do samodzielnej pracy intelektualnej i zdobywania doświadczeń naukowych, związanych z pełnieniem profesjonalnych ról, czy wynikających z szerszego niż dotychczas spektrum społecznych kontaktów. Uczelnia określiła swoją misję i adekwatnie do misji sformułowała cele strategiczne, w realizacji których „pedagogika” pełni wyraźną rolę. Uczelnia **nie wypełnia** ustawowego obowiązku (art. 67 ust. 4) obecności 20% przedstawicieli studentów w składzie Rady Katedry Pedagogiki (na czternastu członków, tylko dwie osoby są studentami), która według Statutu ma kompetencje podstawowej jednostki organizacyjnej w rozumieniu Ustawy. Skład Rady Katedry wymaga uzupełnienia o 1 przedstawiciela studentów.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

- 1.1. Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

„Jednostka uczelni może prowadzić studia I stopnia, jeśli spełniła następujące warunki:

- 1) *Opracowała koncepcję kształcenia w ramach kierunku studiów, zawierającą w szczególności oczekiwane cele kształcenia i kwalifikacje absolwenta (...)*”.

W efekcie analizy raportu samooceny, jak i dokumentów udostępnionych podczas wizytacji stwierdzono, że GWSP im. A. Hlonda w Mysłowicach **nie stworzyła koncepcji kształcenia w ramach ocenianego kierunku Pedagogika, w którym zawarte byłyby oczekiwane cele kształcenia oraz kwalifikacje absolwenta.** Podobnie nie został dopełniony w/w warunek w przypadku studiów II stopnia.

Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta. Przy braku koncepcji kształcenia na kierunku *Pedagogika* tak I, jak i II stopnia, o celach kształcenia i deklarowanych kompetencjach można się pośrednio dowiedzieć z sylwetek absolwentów. Więcej informacji zawierają sylwetki stworzone dla poszczególnych specjalności, choć są wewnętrznie niespójne. Dla przykładu w sylwetce absolwenta kierunku *Pedagogika* (studiów I stopnia) specjalności *Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne* brak jest informacji na temat przyszłej roli zawodowej i usytuowania na rynku pracy absolwenta, nie uwzględniono wskazanej w standardach kształcenia informacji dotyczącej poziomu kompetencji w zakresie języka obcego. W sylwetce stworzonej dla specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* (studia I stopnia) wspomina się o konieczności znajomości języka obcego, jednak w dalszym ciągu brak jest wskazania na poziom znajomości zgodny z wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia na kierunku. W sylwetce specjalności *Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza*, brakuje wskazania na konieczność opanowania języka obcego; podobnie jak w przypadku *Pedagogiki bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego*. We wszystkich specjalnościach, oprócz *Pedagogiki resocjalizacyjnej*, nie wspomina się w sylwetce absolwenta o kompetencjach z zakresu języka obcego, mimo to w planach studiów

założono realizację 120 godzin przedmiotu dla studiów stacjonarnych i 72 godzin dla studiów niestacjonarnych.

W sylwetkach absolwentów studiów II stopnia na kierunku *Pedagogika*, wskazano jako nabytą w efekcie kształcenia umiejętność posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy w przypadku specjalności *Pedagogika pracy socjalnej*. W planach studiów nie ma jednak przedmiotu umożliwiającego zdobycie wyżej wymienionych kompetencji. Zaznaczyć jednak należy, iż ww. kompetencje student powinien nabyć na studiach pierwszego stopnia.

Wątpliwości budzą dwie specjalności realizowane w obrębie studiów II stopnia. Specjalność *Pedagogika pracy socjalnej* nie może być realizowana w ramach kierunku *Pedagogika*, gdyż *Praca socjalna* jest samodzielnym kierunkiem studiów. Druga wątpliwość dotyczy specjalności *Psychopedagogika*. Sylwetka absolwenta specjalności *Psychopedagogika* koncentruje się na kompetencjach związanych z „diagnozą pedagogiczną, rozpoznaniem sytuacji podmiotowej, socjalnej i środowiskowej uczniów”. Nie są to umiejętności unikatowe, a wręcz odwrotnie konieczne do ukształtowania w każdej specjalności pedagogicznej. Z kolei fakt nastawienia na „współpracę z psychologiem i pełną orientację w obszarze instytucji diagnostyczno-terapeutycznych” nie jest wystarczającym uzasadnieniem dla promowania specjalności, która z uwagi na jej nazwę sugeruje uzyskanie nie tylko kompetencji i kwalifikacji pedagogicznych, ale i psychologicznych. W rzeczywistości absolwent specjalności *Psychopedagogika*, formalnie rzecz biorąc, uzyskuje jedynie kwalifikacje pedagogiczne. W sylwetce absolwenta specjalności znalazły się informacje dotyczące kandydatów, czyli sugestia dotycząca adresatów nie ma jednak, co wydaje się istotniejsze wskazania, gdzie absolwenci specjalności będą mogli znaleźć zatrudnienie, do jakiej roli zawodowej studia na specjalności *Psychopedagogika*, studia II stopnia przygotowują.

1.2. Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Zgodnie z art. 169 ust. 2 ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365) oraz § 28 Statutu GWSP im. A. Hłonda w Mysłowicach warunkiem przyjęć na studia I. stopnia jest posiadanie przez kandydata świadectwa dojrzałości. Wstęp na studia I. stopnia jest wolny, ale jednocześnie Uczelnia ustanawia limit miejsc, te dwa kryteria pozostają ze sobą w sprzeczności i nie wiadomo co decyduje o

przyjęciu kandydatów. W jaki sposób odrzuca się kandydatów, którzy znaleźli się poza limitem? Zgodnie z uchwałą Rady Uczelni Nr 113/III/2010 z dnia 16 marca 2010 przyjęto następujące limity przyjęć na rok akademicki 2010/2011: studia I. stopnia na kierunku *Pedagogika* – studia dzienne 200 osób, studia zaoczne 800 osób; studia II. stopnia na kierunku *Pedagogika* – studia dzienne 150 osób, studia zaoczne 500 osób.

Rekrutacja na studia I i II stopnia prowadzona jest przez Dział Nauczania.

Zgodnie z uchwałą Rady Uczelni Nr 58/I/2008 z dn. 24.01.2008 warunkiem przyjęcia na studia II stopnia kierunek *Pedagogika* jest posiadanie dyplomu ukończenia studiów I stopnia na kierunku *Pedagogika* lub ukończenie studiów I stopnia na kierunku: *nauki o rodzinie, pedagogika specjalna, politologia, socjologia, edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, zdrowie publiczne* (§ 2). Jednak w innym Zarządzeniu Rektora nr 9/2009 w sprawie ustalenia uzupełnienia planów studiów II stopnia dla studentów zmieniających specjalność na studiach magisterskich i wynikającej z niej konieczności złożenia rygorów akademickich w ramach różnic programowych w stosunku do ukończonej specjalności studiów I stopnia oraz dla studentów, którzy podejmując studia magisterskie zmienili kierunek kształcenia w stosunku do ukończonego kierunku studiów I stopnia, w § 2 przewiduje się ustalenie dodatkowych rygorów akademickich w ramach różnic programowych dla każdego studenta, który na studiach II stopnia podjął inną specjalność akademicką niż ukończona na studiach I stopnia oraz dla każdego studenta, który podejmując studia magisterskie zmienił kierunek kształcenia w stosunku do kierunku kształcenia ukończonego/ukończonych studiów licencjackich. Następnie w § 7 niniejszego rozporządzenia Rektor zarządza przyjęcie uzupełniających planów studiów dla studentów II stopnia (...), wskazując konieczne do uzupełnienia przedmioty oraz wykładowców odpowiedzialnych za zaliczenie związanego z nimi rygoru przedmiotowego, a także w § 8. zarządza wprowadzenie V odpłatnego semestru kształcenia (dodatkowego-wyrównawczego) dla w/w studentów zgodnie z zapisami Regulaminu opłat GWSP z dnia 12.06.2006 r. zgodnie z załącznikiem 1. do Zarządzenia Rektora 9/2009 z dnia 30.09.2009 r. wymiar koniecznych liczby godzin stanowi dla specjalności *Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne* 180 godzin oraz 100 godzin przedmiotów kształcenia nauczycielskiego (łącznie 280 godzin), dla specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* 180 godzin – wysokość opłaty ustalono na 1,750 PLN, dotyczy to 24 studentów.

Z dostarczonych dokumentów wynika, że studenci, którzy wybrali inną specjalność na studiach II stopnia niż zrealizowana na studiach I stopnia lub studenci realizujący kształcenie na II stopniu *Pedagogiki*, a zrekrutowani zgodnie z zasadami przyjętymi przez uczelnię z innych kierunków niż *Pedagogika* są zobowiązani do realizacji uzupełniających planów studiów II stopnia (dokument z dnia 29.10.2009 r., oraz 01.03.2010 r. – Informacje i wytyczne dla studentów II stopnia, którzy dokonali wyboru innej specjalności niż ukończona na studiach licencjackich).

1.3. Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami.

Ocenie podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

Sekwencja przedmiotów, studia I. stopnia. Zastrzeżenia budzi usytuowanie przedmiotu - *Polityka społeczna* w pierwszym semestrze studiów. W przypadku przedmiotu *Polityka społeczna* jako treść wskazano (A.07 pkt. 4, załączniki, część I) *szkolnictwo specjalne*. Podczas gdy przedmiot *Pedagogika specjalna*, który powinien być podstawą dla omawiania w/w zagadnień, realizowany jest w semestrze IV. Porównanie planu studiów dla specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* (studia I stopnia) wskazuje na odmienną sekwencję przedmiotów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (załącznik tabela 1.). Dotyczy to każdego przedmiotu realizowanego w obrębie specjalności.

Realizacja celów kształcenia, studia II stopnia. Nie ma możliwości zrealizowania np. celu – „absolwent posiada wiedzę i umiejętności w zakresie (...) zarządzania zasobami ludzkimi (...)” (Sylwetka absolwenta studiów II stopnia z zakresu specjalności *Pedagogika bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe*, załączniki, część III, z materiałów przedstawionych przez Uczelnię). W żadnym z sylabusów przedmiotów realizowanych w ramach specjalności nie znalazły się treści dotyczące zarządzania zasobami ludzkimi. Przedmiot *Diagnostyka pedagogiczna* (II st.) został zaplanowany do realizacji w semestrze I. i II. podczas gdy *Pedagogika ogólna* w semestrze II. Treści przedmiotu drugiego powinny wyprzedzać kształtowanie kompetencji diagnostycznych studentów.

Plany studiów i programy: we wszystkich sylabusach przedmiotów brakuje wskazania na metody dydaktyczne wykorzystywane w trakcie prowadzonych zajęć.

Prawie wszystkie programy na specjalności *Pedagogika bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe* (12 programów) zostały przygotowane przez jedną osobę. Podobnie jest w przypadku specjalności *Praca socjalna*. To sytuacja wyjątkowa - czy należy ją odczytywać w ten sposób, iż autor programów posiada tak szerokie kompetencje, by mógł przygotować wszystkie treści kształcenia specjalnościowego?

Treści kształcenia, studia II stopnia: Brakuje spójności pomiędzy treściami kształcenia a zaproponowaną literaturą w przypadku przedmiotu *Metodyka pracy kuratora sądowego – kuratela rodzinna*. W celach i treściach programowych brak odniesień do kwestii metodycznych. Dwie z pięciu pozycji literatury odnoszą się do problematyki stresu i wypalenia zawodowego, których to treści nie ma ani w celach, ani też w treściach programowych przedmiotu. Znajdują się natomiast w zadaniach samokształcenia, które obejmują 10% treści przedmiotu. Treści kształcenia przedmiotu *Metodyka profilaktyki zdrowia* nie zawierają w sobie treści metodycznych. Przedmiot o nazwie *Psychologia* realizowany jest w grupie przedmiotów kształcenia podstawowego (wspólnego dla wszystkich specjalności) w semestrach od I do III w wymiarze 90 godzin. W ramach specjalności *Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna* (plany studiów) a wskazanych jako realizowanych specjalności na I stopniu studiów na kierunku *Pedagogika* w GWSP w Mysłowicach (*Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne*) realizowanych jest w ramach bloku D – *Przedmioty specjalizacyjne – przedmioty kształcenia nauczycielskiego* kolejne 60 godzin przedmiotu *Psychologia*, co stanowi łącznie liczbę 150 godzin przedmiotu. Z analizy sylabusów wynika, że powtarzają się treści. Za tożsame należy uznać: *wrażenia i spostrzeżenia jako podstawowe procesy pozwalające nabyć orientację w otoczeniu i procesy poznawcze: wyobrażenia i spostrzeżenia; wyobrażenia i pamięć i procesy poznawcze: wyobrażenia i pamięć; uwaga jako proces poznawczy towarzyszący przejawom psychicznego funkcjonowania człowieka i procesy poznawcze: uwaga; emocje jako stosunek człowieka do rzeczywistości; i emocje i uczucia; strach a lęk i strach a lęk* (sylabus B.02 i E.01, załączniki, część I.).

Analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia

W planach studiów i programach studiów zaplanowano realizację standardu kształcenia na kierunku *Pedagogika* studia I i II stopnia. Liczba godzin jest zgodna z wymaganiami standardu kształcenia.

Analiza planów i programów kształcenia na specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* studia I stopnia pokazuje, iż plan studiów na specjalności jest różny w przypadku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Liczba przedmiotów jest taka sama, ale zupełnie odmienny jest rozkład przedmiotów w semestrach, co wskazuje na **odmienną sekwencję przedmiotów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych**

Załącznik dodatkowy nr IIa - tabela 1. Porównanie planu studiów dla specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* studia I stopnia dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

1.4. Ocena systemu ECTS.

W przypadku przedmiotów ze standardów kształcenia na kierunku zaproponowana punktacja jest zgodna ze standardami. W ramach przedmiotów specjalnościowych punktacja ECTS uwzględnia następujące kryteria: 1 punkt za 10 godzin wykładów, 1 punkt za 15 godzin konwersatorium/seminarium/ćwiczeń; gdy przedmiot kończy się egzaminem przyznawane są punkty od 1 do 3. Podstawowym kryterium przyznawania punktów ECTS jest nakład pracy studenta. Student zalicza semestr jeśli uzyskał 30 punktów kredytowych (z dokumentu podpisanego przez Luis'a Ochoa Sigüencia – koordynatora Uczelnianego ECTS).

Wskazane zasady nie są respektowane w zapisach planów studiów. Przykładem mogą być przedmioty *Teoretyczne podstawy wychowania* i *Teoretyczne podstawy kształcenia* (studia I stopnia). W obu przypadkach przedmioty realizowane są w wymiarze 50 godzin z formą wykładową, dodatkowo drugi z przedmiotów oprócz formy wykładowej zakłada również realizację godzin ćwiczeń. *Teoretycznym podstawą wychowania* przypisano 9 punktów, *Teoretycznym podstawą kształcenia* 6,5 punktu ECTS. Z pewnością w drugim przedmiocie nakład pracy studenta z uwagi na formę ćwiczeniową jest większy, dlatego zatem większa liczba punktów przypisana została przedmiotowi pierwszemu? Podobnie jest w przypadku przedmiotów specjalnościowych np. w specjalności *Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne*: *Diagnozowanie środowiska społeczno-wychowawczego* i *Lokalny system opieki nad rodziną*. Przedmioty realizowane są w wymiarze 60 godzin, 30 godzin wykładów, 24 godzin ćwiczeń i 6 godzin samokształcenia, obydwa kończą się egzaminem, a mimo tego pierwszemu przedmiotowi przypisano 6 punktów ECTS drugiemu 8. Podobnie jest w przypadku *Pedagogiki rodziny* i *Pedagogiki specjalnej* (4 i 6 punktów ECTS), co jest tym bardziej niezrozumiałe, że obydwa przedmioty realizowane są w tym samym semestrze.

Niezrozumiałe są zasady wyjściowe. Jeśli uznano, że podstawowym kryterium przydziału punktów ECTS jest nakład pracy studenta, dlaczego 1 punkt kredytowy przypisano 10 godzinom wykładu i 15 godzinom konwersatorium/seminarium/ćwiczeń, w których wkład pracy studenta jest z pewnością wyższy niż w przypadku zastosowania metody podającej jaką jest wykład?

Kolejne wątpliwości rodzą się w związku z zapisem, iż student zalicza semestr, gdy uzyskał 30 punktów ECTS (§ 7 Regulaminu studiów). W cytowanym Regulaminie studiów w § 25 pkt. 7 istnieje możliwość warunkowego zaliczenia semestru, podjęcia studiów w semestrze następnym, gdy nie uzyskano zaliczenia z nie więcej niż dwóch przedmiotów. Z analizy planów studiów wynika, że suma punktów ECTS w semestrze, w przypadku studiów stacjonarnych oscyluje wokół 30 punktów (30-31 pkt.), znaczy to, że niewywiązanie się studenta z zaliczeniem nie więcej niż dwóch przedmiotów musi skutkować liczbą punktów mniejszą niż 30. Na jakiej podstawie, niewykluczających się zapisów student, któremu przysługuje prawo warunkowego zaliczenia semestru może jednocześnie wywiązać się z nałożonego nań zobowiązania uzyskania 30 punktów w semestrze?

Z analizy planów studiów na kierunku *Pedagogika* studia stacjonarne I stopnia w GWSP w Mysłowicach wynika, że w przypadku specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* liczba punktów ECTS w semestrach IV, V, i VI jest niższa niż wskazane w Regulaminie studiów 30 i wynosi odpowiednio: semestr IV – 25 pkt., V – 23 pkt., VI – 27 punktów. Tym samym przedmiotom na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych przypisano różną wartość punktów ECTS. Różnice sięgają 7-9 punktów. Znacznie wyższą punktację otrzymują studenci studiów niestacjonarnych.

Niezrozumiałe jest również odmienne punktowanie seminarium licencjackiego w zależności od specjalności na studiach I. stopnia. We wszystkich specjalnościach oprócz *Pedagogiki bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe* seminarium przypisano łącznie 10 punktów ECTS, wskazanej specjalności 15.

1.5.Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

Pracownicy naukowci są oceniani przez studentów bardzo wysoko. Doceniają oni przede wszystkim dotrzymywanie przez nich umów. W zdecydowanej większości przypadków wykładowcy są punktualni i nie odwołują zajęć, a jeśli tak się dzieje, zajęcia są zawsze odrabiane. Nauczyciele akademicki są dla studentów dostępni na cotygodniowych

dyżurach, co studenci oceniają jako wystarczające w trakcie semestru, ale zwracają uwagę, że w czasie sesji dyżury mogłyby się odbywać częściej. Jednocześnie podkreślają, że zawsze istnieje możliwości kontaktu telefonicznego lub drogą poczty elektronicznej.

Warunki zaliczenia zajęć podawane są na początku roku akademickiego i jeśli w trakcie roku zachodzą zmiany, to są to zmiany na korzyść studentów. **Terminy egzaminów** są podawane do wiadomości wystarczająco wcześniej, a studenci dodają, że bardzo często egzaminujący uwzględniają ich prośby i sugestie odnośnie terminów.

Sylabusy zajęć są przekazywane studentom pocztą elektroniczną na początku roku akademickiego. Literatura przedmiotu, jeśli nie jest dostępna w bibliotece, jest przekazywana studentom przez wykładowców. Na zajęciach wykładowcy bardzo często korzystają z technik multimedialnych.

Na Uczelni nie są sprawowane funkcje prorektora lub zastępcy kierownika katedry ds. studenckich, jednak studenci twierdzą, że wszelkie problemy przedstawiają bezpośrednio Rektorowi lub Kierownikowi Katedry i nie odczuwają w związku z tym braku pracowników specjalnie wyznaczonych do zajmowania się ich sprawami.

Obsługa administracyjna jest oceniana przez studentów dobrze, doceniają oni przede wszystkim kompetencje Działu Nauczania i to, że pracownicy traktują ich w należyty sposób, natomiast zwrócili uwagę na to, że dobrze byłoby poprawić szybkość pracy Działu.

Plany zajęć są według studentów bardzo dobrze ułożone, a za jedno z najlepszych rozwiązań stosowanych przez Uczelnię uznali **e-dziekanat** – internetowe narzędzie komunikacji między studentem a Uczelnią. Każdy student ma stworzone w owym systemie konto, na który spływają wszelkie informacje dotyczące procesu studiowania. Studenci podkreślają, że informacje w e-dziekanacie są na bieżąco aktualizowane, dzięki czemu właściwie nie korzystają z tradycyjnych tablic informacyjnych na terenie Uczelni.

Program zajęć jest według studentów właściwie skonstruowany. Ich zastrzeżenia budzi jedynie zbyt duża ilość godzin niektórych przedmiotów (filozofia) lub sposób prowadzenia niektórych zajęć (arteterapia).

Program wymiany Erasmus jest studentom znany, a informację dostarczaną przez Uczelnię o tym programie uznali za właściwą i wystarczającą.

Studenci bardzo chwalą Uczelnię za **system obowiązkowych praktyk zawodowych**, podkreślając, że zarówno ich wymiar, jak i sposób przeprowadzenia dają im możliwość nauczenia się bardzo wielu istotnych umiejętności, których nie można nabyć na zajęciach teoretycznych. Studenci podkreślają, iż Uczelnia jest świadoma tego, jak ważna jest praktyka w zdobyciu najważniejszych umiejętności zawodowych.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

W sylabusach przedmiotów realizowanych w ramach studiów I i II stopnia zawarto kategorię – Metody i formy oceny pracy studenta (z uwzględnieniem samokształcenia). Z analizy danych wynika, że studenci GWSP oceniani są z realizacji zajęć w różnych formach. Wśród nich są pisemne prace testowe, przygotowywane poza uczelnią pisemne prace tematyczne dotyczące kształtowanych kompetencji, prace pisemne złożone z pytań otwartych i zamkniętych, prace pisemne realizowane na zajęciach w formie pytań otwartych, dyskusje i egzaminy ustne. Skale ocen i sposoby oceniania są zróżnicowane, od skali stopni (ndst – bdb) przez oceny punktowe poszczególnych odpowiedzi (metoda 0-1), oceny punktowe zróżnicowane w zależności od trudności pytania testowego. Skala ocen wystawianych studentom jest pełna - od ocen negatywnych po bardzo dobre. Nie można mieć zastrzeżeń do tego elementu realizacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów. Zgodnie z zatwierdzonym przez MNiSW regulaminem studiów z dn. 24.06.2009 r. w GWSP w Mysłowicach stosowana jest następująca skala ocen: bardzo dobry, dobry plus, dobry, dostateczny plus, dostateczny, niedostateczny.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Wskaźnik odsiewu w GWSP w Mysłowicach kształtuje się w przypadku studiów stacjonarnych I stopnia na poziomie 36,9% na II roku studiów i 22% na roku III (w roku akademickim 2009/2010 nie przyjęto studentów na I rok studiów stacjonarnych). Główną przyczyną odsiewu jest niezaliczenie semestru. Dotyczy to 92,1% studentów II roku i 100% studentów III roku. Inną wskazaną przyczyną odsiewu były przyczyny zdrowotne - niespełna 8% wszystkich studentów, którzy przestali studiować w GSWP w Mysłowicach. Nieco wyższe wskaźniki odsiewu mają miejsce w przypadku studiów niestacjonarnych I stopnia. Mieszczą się w granicach 38% - 41%. Odpowiednio 38% dla I roku, 40% dla II i 41% dla III. I w tym przypadku największą reprezentację wśród przyczyn odsiewu ma niezaliczenie semestru. Odpowiednio jest to: 76,3% na I roku, 65% na II roku, 87,8% na III roku. 15,8% na I i 9,8% na roku III zrezygnowało ze studiów z powodów zdrowotnych. Z powodów finansowych na I roku zrezygnowało 7,9% studentów i aż 25% na III roku. Szczególnie ostatni wskaźnik – przyczyny finansowe w tak dużym stopniu obecny wśród przyczyn odsiewu na ostatnim roku kształcenia licencjackiego powinien stać się troską uczelni. Władze uczelni mają świadomość rosnących trudności finansowych środowiska, z którego rekrutują

się studenci GWSP w Mysłowicach. W raporcie samooceny jako jedną z przyczyn zmniejszających się systematycznie naborów na studia wskazują właśnie trudności ekonomiczne. Jeśli zatem uczelnia, jak podkreślają jej władze, jest jedyną uczelnią w mieście i na niej budowana jest wizja Mysłowic jako miasta akademickiego, należałoby się zastanowić czy nie warto znaleźć środki i sposoby, aby przyczyny finansowe nie były tak silnie reprezentowane wśród przyczyn odsiewu. Jest to również istotne i konieczne do rozpatrzenia uwzględniając indywidualne, jednostkowe losy młodych, chcących się kształcić ludzi, dla których jest to być może jedyna szansa na poprawę ich sytuacji życiowej, zawodowej i społecznej. W przypadku studiów II stopnia, niestacjonarnych (uczelnia nie prowadzi naboru na studia stacjonarne II stopnia) wskaźniki odsiewu są mniejsze i stanowią odpowiednio 31% na roku I i 23% na II. Największą reprezentację wśród przyczyn odsiewu ma niezaliczenie semestru, odpowiednio 83,0% na I roku i 86,9% na II 12,9% studentów rezygnuje ze studiów na I roku z powodów finansowych, nie wskazano trudności ekonomicznych wśród przyczyn, dla których nie mogą ukończyć studiów studenci II roku.

Wielkość odsiewu powinna kształtować się w taki sposób by największa liczba studentów odpadała na początku kształcenia, gdyż główną jego przyczyną powinny być względy dydaktyczne, brak możliwości spełnienia warunków związanych z wysoką jakością kształcenia. W kolejnych latach liczba studentów niekontynuujących studiów powinna się zmniejszać. Przy zastosowaniu właściwych metod nauczania i wsparciu studentów powinni oni coraz lepiej dawać sobie radę z realizacją wymagań merytorycznych. Widoczne to jest w przypadku studiów II stopnia. W przypadku studiów I stopnia tendencja jest odwrotna od oczekiwanej, na każdym z kolejnych lat studiów coraz większa liczba studentów przerywa kształcenie. Niezaliczenie semestru z powodów dydaktycznych stanowi na roku I 76,3%, 65% na II i 87,8% na III wśród wszystkich przyczyn. Wskaźnik zaobserwowany na III roku studiów kończących kształcenie jest zdecydowanie zbyt wysoki.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych w tym zakresie, dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Zasady ustalania i wyboru tematów prac licencjackich i magisterskich.

Tematy prac licencjackich i magisterskich ustalane są pomiędzy seminarzystą a promotorem. Brak formalnych, potwierdzonych stosownym zarządzeniem Rektora, zasad

ustalania tematów ich akceptacji i weryfikacji. Z rozmowy z pracownikami akademickimi wynika, że mogą oni konsultować tematy prac z kierownikami zakładów istniejących w uczelni. Nie ma jednak ani ustalonej daty, do której na ręce kierowników zakładów powinny wpłynąć tematy prac, ani też uregulowań dotyczących ich przyjęcia. Panujące w tej kwestii zasady określić należy jako zwyczajowe.

Wybór promotorów. Wolny wybór studentów poprzez zapisy do poszczególnych pracowników naukowo-dydaktycznych.

Zasady dyplomowania. W regulaminie studiów w rozdziale 8. określono zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych. Ich uszczegółowieniem są zarządzenia Rektora: Nr 10a/2008 z 15.07.2008 r., Nr 27/2008 z 16.12.2008 r., Nr 12/2009 z 22.10.2009 r. oraz Nr 8/2010 z 10.05.2010 r. Zarządzenie Nr 12/2009 dotyczy trybu powoływania przewodniczących komisji egzaminów dyplomowych licencjackich i magisterskich. Wynika z niego, że corocznie na funkcję przewodniczących komisji egzaminacyjnych powoływani są pracownicy naukowo-dydaktyczni uczelni zatrudnieni na podstawie umowy o pracę lub umowy o dzieło. Brak ujednoliconych zasad określających kryteria doboru przewodniczących komisji innych niż wskazane, które obowiązywałyby i porządkowały kwestię w sposób stały, a dotyczące wyboru recenzenta i przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w sytuacji, gdy promotorem pracy licencjackiej, magisterskiej jest niesamodzielny pracownik naukowy. Zarządzenie Nr 8/2010 w sprawie procedury przeprowadzania egzaminów dyplomowych na wszystkich specjalnościach studiów I stopnia kierunku *Pedagogika* wprowadza obligatoryjnie jako treści egzaminu dyplomowego treści z *Metodologii badań pedagogicznych* (ustalonych przez Komisję Dydaktyczną powołaną przez Rektora GWSP). Zastosowano zasadę jawności i powszechnej dostępności zagadnień poprzez wywieszenie ich w gablotach uczelni i zamieszczenie na stronie internetowej Uczelni, z podaniem literatury pomocniczej w przygotowaniu do egzaminu. Ww. Komisja ustala w analogiczny sposób i podaje do wiadomości studentów informacje dotyczące pozostałych dwóch pytań egzaminacyjnych. Student losuje trzy pytania z kompletu przygotowanego do wyboru, pytania są wpisywane na arkusz egzaminacyjny. Każdego roku pytania egzaminacyjne są weryfikowane i uaktualniane. Zasady oceny pytań i wyliczania końcowej oceny wpisywanej na dyplomie znajdują się w regulaminie studiów i są udostępnione studentom. W dokumentacji uczelni zauważono brak informacji na temat jawności i dostępu absolwentów do recenzji prac licencjackich i magisterskich. Jakość egzaminu dyplomowego można ocenić pozytywnie. Należy jednak ujednolicić zasady **dotyczące wyboru recenzenta i przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w sytuacji, gdy promotorem pracy licencjackiej, magisterskiej jest**

niesamodzielny pracownik naukowy oraz dotyczące jawności i dostępu absolwentów do recenzji prac licencjackich i magisterskich.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

Wnioski: Analiza losowo wybranych prac dyplomowych wskazuje na bardzo niski poziom prac licencjackich. Kryteria ich oceny – jak tego dowodzą recenzje sporządzone przez promotorów i powołanych recenzentów – zostały zdecydowanie zaniżone. Zważywszy na taki stan rzeczy warto byłoby rozważyć możliwość rezygnacji z modelu typowego dla prac magisterskich na rzecz prac projektowych. Studenci studiów I stopnia nie mają bowiem wystarczającego przygotowania metodologicznego do podejmowania zagadnień badawczych wymagających legitymowania się podstawowym warsztatem badawczym. Biorąc natomiast pod uwagę określone w sylwetce absolwenta oczekiwane kompetencje, a mianowicie m.in. umiejętność posługiwania się warsztatem diagnostycznym, konieczność wzbogacania oraz doskonalenia swojej wiedzy i kompetencji w zakresie praktycznego działania oraz tworzenia własnego warsztatu metodycznego, bardziej zasadnym byłoby opracowywanie (w oparciu o diagnozę praktyki pedagogicznej w określonym zakresie) właśnie projektów i ich realizacja. Pracę licencjacką tworzyłoby: teoretyczne rozpoznanie podjętego zagadnienia, diagnoza stanu praktyki w podjętym zakresie oraz propozycja rozwiązań lub teoretyczne rozpoznanie podjętego zagadnienia, projekt działań pedagogicznych oraz diagnoza efektów. W zaproponowanej postaci prace licencjackie zyskałyby zdecydowanie na jakości. Oceny prac magisterskich także budzą wątpliwości ze względu na uchybienia metodologiczne (np. błędnie formułowane cele, hipotezy, złą konstrukcję), brak związku z przedmiotem i metodologią badań pedagogicznych, brak odniesień do współczesnej literatury przedmiotu badań, nieadekwatną do hipotez analizę wyników własnych badań.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Uczelnia zdefiniowała efekty kształcenia, odnosząc je do kwalifikacji absolwenta, na które składają się trzy elementy: Po pierwsze, podstawowa wiedza filozoficzna, psychologiczna i socjologiczna oraz pogłębiona wiedza z kilku określonych przez standard kształcenia obszarów pedagogiki: historii myśli pedagogicznej, pedagogiki ogólnej, teorii wychowania, teorii kształcenia oraz pedagogiki społecznej. Po drugie – umiejętności metodyczne w zakresie określonym przez program kształcenia specjalnościowego. Po trzecie

– kompetencje, które są niezbędne do organizowania i wykonywania pracy zawodowej na określonych stanowiskach. Jednak sylwetki absolwentów kierunku *Pedagogika* I i II stopnia określają z dużym stopniem ogólności kompetencje dotyczące wiedzy i umiejętności założonych do ukształtowania w toku studiów. We wszystkich specjalnościach oprócz *Pedagogiki resocjalizacyjnej* nie wspomina się w sylwetce absolwenta o kompetencjach z zakresu języka obcego. Wśród kompetencji określonych w sylwetkach absolwentów studiów II stopnia nie wskazano jako istotne kształtowanie umiejętności w zakresie prowadzenia badań, które m.in. przygotowywałyby absolwenta do podjęcia studiów III stopnia (doktoranckich), co określone zostało w standardach kształcenia dla studiów II stopnia w punkcie II Kwalifikacje absolwenta (rozporządzenie MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków i poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełnić uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki, załącznik 78.).

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

Kształcenie w GWSP w Mysłowicach w ramach kierunku *Pedagogika* realizowane jest na I i II stopniu. Na I stopniu są obecnie realizowane następujące specjalności: *Pedagogika resocjalizacyjna*, *Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza*, *Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne* oraz *Pedagogika bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe*. Studia odbywają się w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Studia stacjonarne realizowane są jedynie na III roku, nie było naboru na studia stacjonarne w roku akademickim 2008/2009 i 2009/2010. Na III roku kończy się kształcenie w ramach specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* i *Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne*.

Na studiach niestacjonarnych I stopnia kształcenie odbywa się w specjalnościach: *Pedagogika resocjalizacyjna*, *Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne*, *Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza*, *Pedagogika bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe*.

W ramach II stopnia studiów realizowane są jedynie w formie studiów niestacjonarnych specjalności: *Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne*, *Pedagogika resocjalizacyjna*, *Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza*, *Pedagogika bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego*, *Pedagogika pracy socjalnej* i *Psychopedagogika*. Nie zgodnie z prawem realizowana jest specjalność *Pedagogika pracy socjalnej* na kierunku *Pedagogika*, w sytuacji gdy *Praca socjalna* jest już kierunkiem studiów.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Brak informacji na temat stosowanych metod dydaktycznych zawartych w sylabusach przedmiotów, nie można zatem odnieść się do ich trafności w stosunku do poszczególnych przedmiotów nauczania. GWSP w Mysłowicach nie realizuje zajęć w formie e-learningowej. W planach studiów w przypadku niektórych przedmiotów wyodrębniono godziny samokształcenia studentów. Nie wiadomo jednak jaką przyjęto zasadę ich ustalenia w przypadku jednych przedmiotów i jej braku w innych. Jako nieprawidłowość wskazać należy liczne zaniechania związane z określaniem treści samokształcenia w przypadkach, gdy na tego typu zajęcia wyodrębniono czas w ramach realizowanego przedmiotu. Dotyczy to 20 przedmiotów na studiach II stopnia i 8 na studiach I stopnia.

Brak wskazania na treści programowe samokształcenia mimo ich zaplanowania do realizacji we wskazanej liczbie godzin, studia I stopnia:

Polityka społeczna, Pedagogika przedszkolna, Psychologia, Pedagogika, Dydaktyka wychowania przedszkolnego, Arteterapia w pracy opiekuńczo-wychowawczej, Arteterapia w resocjalizacji, Metodyka pracy resocjalizacyjnej w środowisku otwartym.

Brak wskazania na treści programowe samokształcenia mimo ich zaplanowania do realizacji we wskazanej liczbie godzin, studia II stopnia:

Metodyka pracy wychowawczo-opiekuńczej, Psychopatologia dzieci i młodzieży – wskazano „nie dotyczy”, mimo iż zaplanowano godziny w planie studiów, Prawo rodzinne i opiekuńcze, Wychowanie, opieka w rodzinie, Zastępcza opieka rodzinna, Podstawy prawno-organizacyjne oświaty i wychowania, Podstawy prawne resocjalizacji, Pedagogika ulicy – warsztaty, Wybrane zagadnienia z pedagogiki przedszkolnej, Wybrane zagadnienia pedagogiki wczesnoszkolnej, Bezpieczeństwo informacyjne, Media w zarządzaniu kryzysowym, Podmioty zarządzania kryzysowego, Psychologia stresu i wydarzeń krytycznych, Socjologia subkultur i patologii społecznych, System ochrony bezpieczeństwa publicznego, Zagrożenie bezpieczeństwa w środowisku szkolnym i profilaktyka, Podstawy psychiatrii i psychopatologii, Epidemiologia problemów zdrowotnych.

W przypadku przedmiotu *Struktura i organizacja pomocy społecznej* (specjalność *Praca socjalna*, studia II stopnia) zaplanowano 3 godziny samokształcenia dla studentów studiów

stacjonarnych, w przypadku studentów studiów niestacjonarnych ich brak. Jednocześnie zobowiązano studentów do samodzielnej pracy w zakresie wymagań wstępnych dotyczącej szeregu ustaw i związanych z pomocą społeczną, edukacją, funkcjonowaniem placówek pozarządowych (łącznie 7 punktów), a dodatkowo w treściach samokształcenia zaplanowano dodatkową pracę własną studenta dotyczącą m.in. rozwiązań problemów omawianych w obrębie przedmiotu, treści samokształcenia dotyczą zarówno studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Zaplanowana ilość materiału do samodzielnego przygotowania przez studenta jest dalece odbiegająca od czasu wyznaczonego na wykonanie w/w pracy.

3.2. Ocena dostępności i jakości sylabusów:

W dokumentacji GWSP w Mysłowicach brak jest informacji na temat sposobów udostępnienia treści sylabusów studentom, jednak podczas spotkania z kadrami i ze studentami podkreślano, iż na początku każdego z zajęć studenci je otrzymują.

Brak literatury uzupełniającej w przedmiotach: *Polityka społeczna* (I st.); *Kultura fizyczna z metodyką* (I st.); *Dydaktyka wychowania przedszkolnego* (I st.); *Diagnoza i terapia pedagogiczna* (I st.); *Podstawy prawno-organizacyjne oświaty i wychowania* (II st.); *Edukacja ekologiczna* (II st.); *Psychopatologia dzieci i młodzieży* (II st.); *System opieki i profilaktyki społecznej* (II st.); *Pedagogika ulicy – warsztaty* (II st.); *Podstawy prawno-organizacyjne oświaty i wychowania* (II st.); *Edukacja ekologiczna* (II st.); *Metodyka kształcenia w klasach I-III* (II st.); *Metodyka wychowania przedszkolnego* (II st.); *Sztuka w edukacji* (II st.); *Edukacja ekologiczna* (II st.); *Diagnostyka pedagogiczna* (II st.); *Organizacja i zarządzanie w ochronie zdrowia i pomocy społecznej* (II st.); *Promocja zdrowia w Unii Europejskiej* (II st.).

Zbyt skromna literatura w przedmiotach: *Zdrowie publiczne* (I st.); *Edukacja muzyczna z metodyką*; *Interwencja kryzysowa i wsparcie społeczne* (II st.); *Wybrane zagadnienia historii resocjalizacji* (II st.); *Epidemiologia problemów zdrowotnych*.

Brak określenia wymagań wstępnych - studia I stopnia: *Historia myśli pedagogicznej*; *Pedagogika społeczna* realizowanych na III semestrze studiów; *Metodyka resocjalizacyjna* (V i VI semestr), przy zrealizowanej na IV semestrze *Pedagogice resocjalizacyjnej* – wydaje się, że powinna ona stanowić podstawę teoretyczną dla przedmiotu *Metodyka resocjalizacyjna*; *Podstawy prawne resocjalizacji* – w wymaganiach wstępnych wpisano brak, ale trudno wyobrazić sobie realizację treści bez znajomości podstawowych

pojęć z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej, szczególnie gdy w treściach przedmiotu zakłada się treści dotyczące nieletnich, zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich itp.; *Pomoc penitencjarna i pomoc zastępcza* – brak wymagań wstępnych, konieczne wydaje się realizowanie tej tematyki po realizacji przedmiotu *Pedagogika resocjalizacyjna*; *Metodyka pracy kuratora sądowego* – wskazano brak wymagań, a wydaje się zasadne poprzedzenie treści zakresem zagadnień z *Pedagogiki resocjalizacyjnej* i *Podstaw prawnych resocjalizacji*; *Organizacja i zarządzanie placówkami resocjalizacyjnymi* (V i VI semestr) – brak wymagań wstępnych; *Kultura fizyczna z metodyką* (VI semestr) – brak wymagań, a wydaje się, że konieczne byłoby poprzedzenie realizacji treści przedmiotowych zagadnieniami ujętymi w przedmiotach *Pedagogika przedszkolna* i *Pedagogika wczesnoszkolna* realizowanymi wcześniej; *Dydaktyka wychowania przedszkolnego* (V i VI semestr) mimo wcześniej zrealizowanych treści z przedmiotów *Pedagogika wczesnoszkolna* i *Pedagogika przedszkolna*; *Diagnoza i terapia pedagogiczna* – brak wymagań wstępnych wydaje się niezrozumiały w kontekście treści proponowanych do realizacji w ramach przedmiotu, które koncentrują się na rodzinie, szkole, procesach społecznienia. Nie wydaje się możliwe diagnozowanie sytuacji szkolnej bez posiadania podstawowych informacji na temat np. „gotowości dziecka do edukacji wczesnoszkolnej, etapów kształtowania kompetencji elementarnych dzieci” (są to treści przedmiotu *Pedagogika wczesnoszkolna* realizowanych w GWSP w Mysłowicach); *Arteterapia w pracy opiekuńczo-wychowawczej* (V semestr); *Diagnozowanie środowiska społeczno-wychowawczego* (VI semestr); *Profilaktyka uzależnień* (V i VI semestr); *Profilaktyka w pracy opiekuńczo-wychowawczej* (IV semestr)

Brak określenia wymagań wstępnych studia II stopnia: *Współczesne problemy socjologii*; *Andragogika*; *Pedagogika ogólna*; *Pedagogika porównawcza*; *Podstawy prawno-organizacyjne oświaty i wychowania* (III semestr); *Diagnostyka pedagogiczna*; *Prawo rodzinne i opiekuńcze* (III semestr); *Profilaktyka uzależnień* (IV semestr); *Wychowanie, opieka w rodzinie* (IV semestr); *Zastępcza opieka rodzinna* (III semestr); *Podstawy prawno-organizacyjne oświaty i wychowania* (III semestr); *Pedagogika ulicy – warsztaty* (IV semestr); *Podstawy prawno-organizacyjne oświaty i wychowania* (III semestr); *Metodyka wychowania przedszkolnego* (III semestr); *Sztuka w edukacji* (IV semestr); *Wybrane zagadnienia pedagogiki przedszkolnej* (IV semestr); *Wybrane zagadnienia pedagogiki wczesnoszkolnej* (IV semestr). W przypadku specjalności *Pedagogika bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe* tylko w dwóch przypadkach na 12 wskazano wymagania wstępne. Wnioskować stąd można, iż podobnie jak w sytuacji analogicznej specjalności na studiach I

stopnia istnieje bardzo małe lub wręcz nie istnieje powiązanie treści przedmiotów specjalnościowych ze standardami na kierunku pedagogika. *Pedagogika zdrowia* (IV. semestr).

Błędnie określone wymagania wstępne - studia I stopnia: nieprawidłowo określone wymagania wstępne – „zaliczenie semestru pierwszego” w przypadku przedmiotu *Teoretyczne podstawy wychowania; Pedagogika resocjalizacyjna* (wymaganiem wstępnym jest znajomość zagadnień związanych z patologią społeczną, czy pedagogiki ogólnej, podczas gdy takie zajęcia nie znajdują się w planie studiów); *Pedagogika specjalna* – wymaganiem wstępnym są „podstawowe wiadomości z pedagogiki ogólnej, której nie ma w planie studiów; *Diagnoza i terapia w resocjalizacji* – jako wymagania wstępne wskazano „wiedza na temat formy zaliczenia przedmiotu. Znajomość Regulaminu Studiów w GWSP w Mysłowicach. Ogólna orientacja, co do wybranego kierunku studiów oraz deklarowanej specjalności” – taka adnotacja świadczy o niezrozumieniu i braku orientacji pracownika/pracowników, czego powinny dotyczyć warunki wstępne związane z realizacją treści przedmiotowych; *Seminarium licencjackie* – w wymaganiach wstępnych wskazano „podstawy metodologii pracy pedagogicznej” (pojawia się pytanie pracy czy badań?) nie ma jednak takiego przedmiotu i treści w planie studiów; *Edukacja matematyczna* (V semestr), *Edukacja plastyczna z metodyką* (VI semestr) – brak wymagań wstępnych, mimo zrealizowanej w semestrze IV *Pedagogiki przedszkolnej* i *Pedagogiki wczesnoszkolnej*; *Edukacja muzyczna z metodyką* – jako wymagania wstępne wskazano „predyspozycje muzyczne w zakresie poczucia rytmu oraz słuchu wysokościowego. Wiedza oraz umiejętności nabyte w zakresie edukacji muzycznej na II stopniu studiów” – wymagania są niezrozumiałe przy braku założenia badania w/w predyspozycji i uczynienia z nich warunku przyjęcia na studia I stopnia. Wiedza nabyta na studiach II stopnia nie może być podstawą wstępną zajęć realizowanych na studiach I stopnia z powodów formalnych i logicznych; *Edukacja środowiskowa* – wymagania wstępne to „podstawowa wiedza przyrodnicza i geograficzna wyniesiona ze szkoły średniej” – wymaganie odnosi się jedynie do kompetencji merytorycznych dotyczących wiedzy przyrodniczej i geograficznej, nie zaś wiedzy związanej z pracą z dzieckiem w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, specyfiką jego funkcjonowania, rozwoju, w tym przypadku należało wskazać na treści przedmiotów *Pedagogika przedszkolna* i *Pedagogika wczesnoszkolna*; *Pedagogika wczesnoszkolna* – wymagania wstępne dotyczą przedmiotów nieistniejących w planie studiów np. pedagogika ogólna, historia wychowania; *Diagnoza i terapia w pracy opiekuńczo-wychowawczej* – jako

wymagania wstępne określono – „zdobycie umiejętności stawiania diagnoz i konstruowania programów indywidualnych” – jeśli to jest wymaganiem wstępnym rodzi się pytanie, co jest celem zajęć (jednym z wymienionych w sylabusie jest – „zapoznanie (...) z problematyką diagnozy i terapii w pracy opiekuńczo-wychowawczej”); *Pedagogika specjalna* dla specjalności *Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza* – wymagania wstępne sformułowano jako „zapoznanie studentów z problematyką wybranych działów pedagogiki specjalnej” – to powinien być cel zajęć a nie wymaganie wstępne. Spośród 26 przedmiotów realizowanych w ramach specjalności *Pedagogika bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe* tylko w przypadku dwóch przedmiotów medycznych: *Przysposobienie medyczno-sanitarne* i *Podstawy ratownictwa medycznego* wskazano na konieczność „znajomości anatomii człowieka”, tyle tylko, że w planie studiów brak jest przedmiotu, który zawierałby te treści. W przypadku przedmiotu *Seminarium licencjackie* uwagi dotyczące wymagań wstępnych sformułowano wcześniej. Dla pozostałych 23 przedmiotów realizowanych w ramach specjalności nie określono warunków wstępnych, czyli wiedzy i umiejętności, jakimi powinien dysponować student przystępujący do realizacji przedmiotu. Znaczy to, że twórcy specjalności nie widzą związku pomiędzy treściami zaplanowanymi do realizacji w ramach specjalności a standardami kształcenia na kierunku *Pedagogika*. Zasadne wydaje się zatem pytanie, czy specjalność ta powinna być łączona z kierunkiem, abstrahując od semantycznych kompetencji jej twórców.

Błędnie określone wymagania wstępne studia II stopnia: *Logika* – w wymaganiach wstępnych napisano „Specyfika studiów zaocznych wymusza zaniżony poziom studiów. Praktycznie odwołuję się do wiedzy gimnazjalnej”. Komentarz wykładowcy uważam za wysoce niestosowny, deprecjonujący równoprawną formę studiów jaką są studia niestacjonarne, a także uczestników owego procesu kształcenia. Przypominam jedynie, że w częściowo cytowanym, a i zamieszczonym w raporcie samooceny przez GWSP w Mysłowicach, rozporządzeniu MNiSW dotyczącym standardów kształcenia, w § 4.1, określono iż „plan studiów i program nauczania realizowany na studiach niestacjonarnych zapewnia nabycie tej samej wiedzy i tych samych kwalifikacji co na studiach stacjonarnych na tym samym kierunku studiów i poziomie kształcenia”. *Współczesne koncepcje filozofii i etyki* – wymagania wstępne określono następująco „przedmiot obejmuje wybrane elementy filozofii i etyki” – z pewnością nie są to wymagania wstępne, bardziej zapowiedź treści realizowanych w jego ramach. *Współczesne systemy resocjalizacji* – w wymaganiach

wstępnych wskazano – „obecność na wykładach”, analogicznie jest w przypadku przedmiotu *Interwencja kryzysowa i wsparcie społeczne*.

3.3. Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Z dokumentacji przedstawionej przez GWSP w Mysłowicach wynika, że zostało zawarte porozumienie dotyczące organizacji praktyk studenckich z dziewięcioma instytucjami, którymi są: Miejskie Centrum Kultury, Sąd Okręgowy w Gliwicach; Sąd Rejonowy w Zawierciu, Komenda Powiatowa Policji w Żywcu; Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia w Sosnowcu, Powiatowy Urząd pracy w Chorzowie, Dom Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej, Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Sosnowcu i Sąd Rejonowy w Myszkowie. Dodatkowo zawarto umowy indywidualne z Komendą Policji w Katowicach, III Liceum Ogólnokształcącym w Tychach, Gminnym Gimnazjum w Zabrze, Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Piekarach Śląskich, oraz umowy nieformalne z Zakładem Karnym w Wiekowicach, Zakładem Poprawczym i Schroniskiem dla Nieletnich w Zawierciu i Aresztem Śledczym w Katowicach. Z przedstawione listy placówek wynika, że najlepsze warunki do realizacji praktyk mają studenci specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna*, w pozostałych przypadkach Uczelnia nie zapewnia miejsc realizacji praktyki pedagogicznej/nauczycielskiej. Zaznaczyć warto, że dokument, na podstawie, którego sporządzono zestawienie nie jest sygnowany ani przez Rektora GWSP w Mysłowicach, ani też wyżej wymienione placówki. Po raz kolejny na uwagę zasługuje pozaproceduralny – zwyczajowy sposób realizacji statutowych zadań Uczelni.

Liczba godzin praktyk pedagogicznych i nauczycielskich jest zgodna z wymaganiami określonymi w standardach kształcenia dla kierunku Pedagogika.

Prawidłowo zostały stworzone dokumenty związane z realizacją i zaliczeniem praktyk studenckich.

3.4. Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Realizacja zajęć w ramach seminarium dyplomowego. Analiza listy osób z tytułem doktora prowadzących seminaria licencjackie i magisterskie w GWSP w Mysłowicach pozwala stwierdzić, iż w niektórych przypadkach zaplanowano dla promotora współpracę ze

zbyt dużą liczbą grup seminarzystów. Seminaria licencjackie liczą do 20 osób, magisterskie 8-12 osób (wiadomość pochodzi z informacji przekazanych przez wykładowców podczas spotkania wizytacyjnego).

Powstają poważne wątpliwości dotyczące jakości współpracy, nawet przy założeniu najwyższego możliwego zaangażowania promotora.

Załącznik dodatkowy nr IIb. Pensum dydaktyczne realizowane przez pracowników wliczanych do minimum kadrowego kierunku i stopnia studiów.

Rozkład czasowy zajęć.

Studia stacjonarne realizowane są w okresie od poniedziałku do czwartku. Układ zajęć nie budzi zastrzeżeń.

Studia niestacjonarne odbywają się w 9 zjazdach w semestrze w dniach sobota-niedziela. Rezygnacja z zajęć w piątki w godzinach popołudniowych spowodowała, że zajęcia w soboty i niedziele trwają bardzo długo - od 8.00 do nawet 20.15.

Załącznik dodatkowy nr IIc - Tabela 2. Przykład rozkładu zajęć realizowanych w semestrze letnim 2009/2010 na pierwszym roku studiów niestacjonarnych I. stopnia

Z przeprowadzonej analizy wynika, że zajęcia we wszystkich przypadkach planowane są na 10 i więcej godzin dydaktycznych, co skutkuje koniecznością pobytu w uczelni nawet ponad 12 godzin zegarowych. Przytoczony przykład dotyczy pierwszego roku, gdy zajęcia odbywają się bez podziału na grupy ćwiczeniowe. Od pierwszego do siódmego zjazdu wszystkie zajęcia mają formę wykładową. Bloki zajęć są 2 godzinne, przy czym zazwyczaj zaplanowano dwa bloki z tego samego przedmiotu, przedzielone 15-minutową przerwą. Zazwyczaj również nie jest planowana dłuższa (obiadowa) przerwa. W dokumentacji nie ma zestawień dotyczących liczby godzin zajęć w dniu zjazdu dla wykładowcy.

Zajęcia seminaryjne w przypadku studiów magisterskich niestacjonarnych nie są planowane w zjazdach. W efekcie spotkania z wykładowcami uczelni uzyskano informację, że zajęcia seminaryjne planowane są poza terminami zjazdów w oparciu o indywidualne umowy pomiędzy promotorem a grupą seminaryjną.

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Poziom zajęć dydaktycznych na kierunku „pedagogika” jest zróżnicowany. W większości zajęcia prowadzone są zgodnie z zasadami dydaktyki szkoły wyższej. Przeprowadzono hospitacje sześciu zajęć realizowanych w różnych formach dydaktycznych.

Pięć oceniono pozytywnie zarówno pod względem merytorycznym i metodycznym w tym jedno gorzej pod względem organizacyjnym. Prowadzący byli dobrze przygotowani do zajęć, w ich trakcie ujawnili profesjonalizm i doświadczenie dydaktyczne. Zajęcia rozpoczynały się punktualnie, frekwencja była wysoka, studenci wykazali przygotowanie i zaangażowanie w proces dydaktyczny. Wykład prowadzony przez osobę w stopniu magistra wyraźnie odbiegał od przeciętnego poziomu merytorycznego w polskich uczelniach i oceniono go negatywnie.

Wniosek: Uczelnia nie powinna powierzać przedmiotów wymagających dużego doświadczenia naukowego udokumentowanego dorobkiem naukowym oraz nie powinna powierzać formy wykładu osobom z tytułem zawodowym magistra.

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Wnioski do części II.

1. Poważnym uchybieniem jest **brak koncepcji kształcenia** na kierunku *Pedagogika* tak w przypadku I jak i II stopnia studiów, które odnosiłyby się do przyjętych w ramach procesu bolońskiego deskryptorów efektów kształcenia, a koncentrujących się na sprecyzowaniu zaplanowanych do ukształtowania w toku studiów: wiedzy, umiejętności i postaw. Istnieją zastrzeżenia formalne i merytoryczne do dwóch specjalności na studiach II stopnia: *Pedagogika pracy socjalnej* i *Psychopedagogika*. W pierwszym przypadku przy istnieniu kierunku *Praca socjalna* nie ma prawnego uzasadnienia dla tworzenia na innym kierunku specjalności o nazwie zmienionej tylko przez dodanie słowa *Pedagogika*. W drugim przypadku kwalifikacje merytoryczne jakie uzyskuje absolwent to kwalifikacje pedagogiczne, studia na specjalności nie dają uprawnień psychologicznych, co może sugerować nazwa specjalności. W sylwetce absolwenta brak wskazania miejsc potencjalnego zatrudnienia, jak również określenia jego przyszłej roli zawodowej. Brak koncepcji kształcenia na kierunku *Pedagogika* skutkuje słabością koncepcyjną sylwetek absolwenta stworzonych tak dla kierunku i stopnia kształcenia, jak i dla poszczególnych specjalności realizowanych w ramach kierunku. Brak w nich wyraźnie sformułowanych celów kształcenia, nie ma w większości sylwetek odniesienia się do poziomu umiejętności w zakresie kształcenia językowego zgodnego z obowiązującymi przepisami, a wynikającymi z przyjęcia standardów kształcenia dla kierunku *Pedagogika*. We wszystkich sylwetkach brakuje wskazania, za pomocą których treści i przedmiotów zaprojektowanych do realizacji kształtowane będą przytaczane/wskazane kompetencje i wiedza absolwenta. Informacja dotycząca

kompetencji językowych pojawia się natomiast w sylwetce absolwenta specjalności *Pedagogika pracy socjalnej* (studia II stopnia), podczas gdy w planie studiów nie zaplanowano realizacji zajęć z języka obcego. Sylwetki są zatem niespójne, nie zgodne z wymaganiami dla kształcenia na kierunku i stopniu studiów. W sylwetkach absolwentów kierunku *Pedagogika* I i II stopnia brak wystarczającego odniesienia się, zgodnie z postanowieniami procesu bolońskiego, do kategorii postaw. Można uznać, iż na poziomie bardzo ogólnym, z brakiem konkretnego wskazania na treści przedmiotowe określono obszary wiedzy i umiejętności, jakie opanowują w procesie kształcenia studenci na kierunku *Pedagogika* studia I i II stopnia.

2. Zasady rekrutacji zawarte w dokumentach GWSP w Mysłowicach są sprzeczne z faktycznie realizowanymi działaniami. Wstęp wolny oznacza brak dodatkowych warunków (oprócz określonych w Uchwale Rady Uczelni dotyczącej zasad rekrutacji). Z dokumentacji wynika, że warunkiem przyjęcia na studia I stopnia jest świadectwo dojrzałości, na studia II stopnia dyplom ukończenia studiów I stopnia. O przyjęcie na studia II stopnia mogą ubiegać się osoby, które w ramach studiów I stopnia ukończyły kierunek: *pedagogika, nauki o rodzinie, pedagogika specjalna, politologia, socjologia, edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, zdrowie publiczne* (§ 2) (Uchwała Nr 58/I/2008 z dn. 24.01.2008). Zarządzenie Rektora nr 9/2009 nakłada jednak na studentów dodatkowe rygory w sytuacji, gdy specjalność na II stopniu jest inna niż zrealizowana na I stopniu, oraz gdy kierunek studiów ukończonych na I stopniu jest inny niż *Pedagogika*. Rygory te związane są z koniecznym uzupełnieniem treści kształcenia, do czego studenci są zobowiązani, w postaci realizacji V, odpłatnego semestru studiów. Uczelnia ma prawo wprowadzić dodatkowe kryteria, nie ma jednak wytłumaczenia dla niespójności zasad rekrutacji z działaniami prowadzonymi wówczas, gdy kandydaci stają się już studentami Uczelni. Wszystkie informacje dotyczące warunków podjęcia i realizacji studiów, w tym o konieczności realizacji różnic wynikających z innej specjalności lub kierunku studiów realizowanych na I stopniu powinny być zawarte w zasadach rekrutacji i podane do wiadomości kandydatów w chwili podejmowania przez nich decyzji o wyborze uczelni.
3. Trudno jest określić stopień zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, z uwagi na brak koncepcji kształcenia na kierunku *Pedagogika*, studia I i II stopnia oraz wyraźnego sformułowania celów kształcenia z

odniesieniem się do treści programowych w stworzonych sylwetkach kształcenia na kierunku. Można przyjąć, że student w ramach specjalności na kierunku *Pedagogika* zdobywa konieczne kwalifikacje pedagogiczne w przypadku specjalności nienauczycielskich, oraz nauczycielskie w przypadku specjalności *Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne*. Liczba godzin przedmiotów psychologicznych, pedagogicznych jest zgodna z wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia na kierunku *Pedagogika*, standardów kształcenia nauczycieli (rozporządzenie MENiS z dnia 7 września 2004r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli). Wątpliwość może budzić fakt czy zrealizowane zostały wymagania dotyczące dydaktyk szczegółowych. W planie studiów specjalności *Pedagogika wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne* - studia I stopnia nie ma wskazania na charakter metodyczny przedmiotów: *Edukacja matematyczna*, *Edukacja polonistyczna*, *Edukacja środowiskowa* (choć treść sylabusów zawiera założenie kształtowania kompetencji metodycznych). Sugerować można zmianę nazw przedmiotów, na analogiczną do innych realizowanych w ramach specjalności np. *Edukacja muzyczna z metodyką*, czy *Edukacja plastyczna z metodyką*. Analiza danych w kontekście poprawności sekwencji przedmiotów pozwala sformułować wniosek o jej niepoprawności w przypadku specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* (studia I stopnia), gdzie zaproponowano inny układ przedmiotów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

4. Zasady przypisywania punktów ECTS przedmiotom kształcenia w GWSP w Mysłowicach są niespójne. Zasadą nadrzędną, na którą powołano się jest nakład pracy studenta. Dlaczego zatem 1 punkt kredytowy przypisany jest 10 godzinom wykładu, i aż 15 godzinom ćwiczeń. Wydaje się, że powinno być odwrotnie. Zasadą, która powinna obowiązywać jest porównywalność liczby punktów za analogiczną pracę wykonaną przez studenta. Dlaczego zatem w jednej specjalności realizowanej na studiach I stopnia przypisano większą łączną liczbę punktów ECTS za realizację seminarium licencjackiego niż innym (wszystkie specjalność 10 pkt., *Pedagogika bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe* 15 pkt.)? Z czego wynikają diametralnie różne wartości punktów ECTS przypisane identycznym przedmiotom na specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* realizowanych w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (studia I stopnia). Różnice sięgają 7-9 punktów kredytowych. W przypadku specjalności *Pedagogika resocjalizacyjna* (studia I stopnia) łączna liczba punktów ECTS w

semestrach IV, V, i VI jest niższa niż założona w Regulaminie studiów i wynosi odpowiednio: 25, 23 i 27 punktów. Jak Uczelnia radzi sobie organizacyjnie z zapisem, iż aby uzyskać wpis na kolejny semestr student musi uzyskać 30 punktów kredytowych, przy honorowaniu innego zapisu z Regulaminu studiów, który gwarantuje studentowi wpis warunkowy na następny semestr, gdy nie uzyskał on zaliczenia z nie więcej niż dwóch przedmiotów, przy czym punkty kredytowe naliczane są jedynie wówczas, gdy student uzyska zaliczenie przedmiotu, czyli uzyska pozytywną ocenę?

5. Zasady weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studenta w GWSP w Mysłowicach nie budzą zastrzeżeń.
6. Konieczne jest przyjrzenie się indywidualnym przyczynom odsiewu z powodu niezaliczenia semestru studentów III roku studiów I stopnia.
7. Brak formalnych, potwierdzonych stosownym zarządzeniem Rektora, zasad ustalania tematów prac dyplomowych i ich akceptacji oraz weryfikacji. Brak ujednoliconych zasad określających kryteria doboru przewodniczących komisji egzaminów dyplomowych dotyczące wyboru recenzenta i przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w sytuacji, gdy promotorem pracy licencjackiej, magisterskiej jest niesamodzielny pracownik uczelni. Brak w dokumentacji uczelni informacji na temat jawności i dostępu studentów do recenzji prac licencjackich i magisterskich. Zastosowana zasada jawności i powszechnej dostępności zagadnień egzaminów dyplomowych. Student ma prawo wyboru promotora prac dyplomowych. Prace dyplomowe wszystkie z sześciu recenzowanych, oparte w warstwie empirycznej na narzędziach własnej konstrukcji, konsekwencją są najprostsze, procentowe analizy odpowiedzi. Słabością prac jest także niemal nieistniejąca interpretacja uzyskanych wyników, brak odniesienia do rzetelnych i trafnych narzędzi pomiaru zjawisk w przypadkach w których można było z nich korzystać, bezzasadnie formułowane hipotezy dotyczące zależności pomiędzy zmiennymi w sytuacji niemożności ich wyliczenia, w niektórych pracach bardzo słaba strona językowa, zwrócić należy uwagę na uwspółcześnienie wykorzystywane w pracach literatury.
8. W sylabusach przedmiotów brak informacji na temat stosowanych metod dydaktycznych. Uczelnia nie prowadzi zajęć w formie e-learningowej. Brak jasnych zasad ustalania zakresu treści samokształcenia (w przypadku niektórych przedmiotów są one wyodrębniane w innych nie). W 20 przedmiotach na studiach II. stopnia i 8 na studiach I. stopnia wyodrębniono w planie studiów godziny samokształcenia, ale nie

- zaplanowano jakie treści będą w ich obrębie realizowane. W pojedynczych przypadkach zakres treści samokształcenia jest zdecydowanie zbyt szeroki w porównaniu z liczbą godzin przeznaczonych na samokształcenie.
9. W 4 przedmiotach na studiach I. stopnia i 14 na studiach II stopnia nie wskazano w sylabusach literatury uzupełniającej. Brak określenia wymagań wstępnych, czyli brak informacji na temat wymaganej sekwencji przedmiotów w przypadku 14 przedmiotów na studiach I stopnia, i 27 na studiach II stopnia, dla których mogła być ona określona. Tylko w trzech z 26 przedmiotów na specjalności *Pedagogika bezpieczeństwa i zarządzanie kryzysowe*, studia I stopnia i dwóch z 12 na studiach II stopnia tej samej specjalności wskazano wymagania wstępne, co odczytywać można jako brak spójności i związku pomiędzy treściami przedmiotów specjalnościowych ze standardami kształcenia na kierunku *Pedagogika*. W licznych przypadkach na studiach I i II stopnia błędnie określono wymagania wstępne, odnosząc się na przykład do znajomości regulaminu studiów, czy wskazując jako warunek wstępny „zaliczenie przedmiotu”, czy też warunkiem wstępnym na studiach I stopnia uczyniono umiejętności nabyte na studiach II stopnia.
 10. Uczelnia podpisała umowy z instytucjami współpracującymi z nią w ramach praktyk. Z listy przedstawionych instytucji wynika, że umowy dotyczą przede wszystkim ośrodków związanych z pedagogiką resocjalizacyjną. Zauważalny jest brak równowagi w formalnym zabezpieczeniu możliwości realizowania praktyk studenckich dla studentów wszystkich specjalności. Nie ma zastrzeżeń związanych z liczbą godzin praktyk zapewniających zdobycie koniecznych umiejętności i kwalifikacji formalnych studentów GWSP.
 11. Zajęcia studentów studiów niestacjonarnych w GWSP w Mysłowicach planowane są z naruszeniem zasad higieny pracy. Planowany wymiar godzin dydaktycznych mieści się w przedziale 10-15 godzin, co skutkuje nawet ponad 12-godzinną koniecznością pobytu na uczelni (8.00-20.15). Brak różnicowania formy zajęć, przykład: 7 z 9 zjazdów dla studentów II semestru studiów I stopnia realizowane są wyłącznie formą wykładową. Poza wyznaczonymi 9 zjazdami w semestrze kolejne 3 obejmują jedynie lektorat języka angielskiego. Z danych zawartych w planach zajęć wynika, że dla 3 grup C6, C7 i C8 zachodzi konieczność realizacji zajęć w 12 zjazdach, co skutkuje tym, że w miesiącu marcu i czerwcu zajęcia odbywały się w każdy weekend, to bardzo duże obciążenie dla studentów. Niedopuszczalne jest realizowanie zajęć seminaryjnych studiów

niestacjonarnych poza terminami zjazdów, w tygodniu. Zachodzi obawa, iż znaczna część studentów nie będzie mogła aktywnie, poprzez obecność w uczelni realizować zajęć. To z kolei może mieć przełożenie na jakość prac dyplomowych.

12. Uczelnia nie powinna powierzać magistrów prowadzenia wykładów oraz przedmiotów wymagających dużego doświadczenia naukowego udokumentowanego dorobkiem naukowym.

Część III. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewniania jakości kształcenia.

1.1 Struktura organizacyjna wewnętrznego systemu zapewniania jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewniania jakości.

Politykę w zakresie zapewnienia jakości kształcenia kreują i realizują władze Uczelni, w tym: Rektor, Rada Uczelni, Rada Katedry oraz kierownicy katedr i zakładów naukowo-dydaktycznych. Udział w przygotowaniu i wdrażaniu procedur, zabezpieczających wysoką jakość kształcenia w Uczelni, mają następujące organy: Rada Uczelni, Rada Naukowa, Rada Katedry, Komisje dyscyplinarne dla nauczycieli akademickich i studentów, Uczelniana Komisja ds. Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Rektora ds. Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Rada Biblioteczna. W Uczelni, 22 grudnia 2009 r., zostały wdrożone „Zasady Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości kształcenia”, które tworzą zbiór ujednoliconych zasad, procedur instrukcji postępowania dotyczących kształcenia w ramach kierunków studiów prowadzonych w GWSP. W imieniu Rektora odpowiedzialnym za funkcjonowanie Systemu jest Pełnomocnik ds. Systemu, kierujący działalnością Uczelnianej Komisji ds. Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Szczegółowe cele oraz zasady funkcjonowania Systemu opracowuje Komisja ds. Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia z uwzględnieniem naukowej i dydaktycznej specyfiki Uczelni oraz prowadzonych kierunków studiów – stacjonarnych i niestacjonarnych studiów I i II stopnia, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających. System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje następujące obszary dydaktycznej i organizacyjnej działalności Uczelni:

- plany i programy nauczania,
- kadre dydaktyczną,
- jakość, organizację i warunki prowadzenia procesu dydaktycznego,
- kontakt Uczelni ze środowiskiem zewnętrznym.

Zasadniczym celem Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w GWSP, jak założono, jest:

- dbałość o odpowiedni poziom kadry nauczającej i jej ciągły rozwój,
- podnoszenie rangi pracy dydaktycznej,
- stymulowanie sukcesywnego unowocześniania programów nauczania, z uwzględnieniem współczesnych osiągnięć nauki i techniki oraz wymagań rynku pracy,
- dbałość o właściwe warunki prowadzenia zajęć i efektywną obsługę administracyjną procesu dydaktycznego,
- zwiększenie wpływu studentów na jakość kształcenia i funkcjonowania Systemu,

- promocja dydaktycznej i naukowej oferty Uczelni, skierowanej do kandydatów na studia oraz pracodawców,
- informowanie społeczeństwa o metodach oceny jakości studiów i poziomu wykształcenia absolwentów.

Dokumentację Uczelnianego Systemu Zapewniania Kształcenia Jakości stanowią: Uczelniana Księga Jakości Kształcenia Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, procedury i instrukcje, załączniki. Pełnomocnik Rektora ds. Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia sporządza roczny raport z przeglądu funkcjonowania Systemu. Ponadto funkcjonowanie Systemu podlega audytowi (plan audytów oraz listę audytorów sporządza Pełnomocnik Rektora ds. Systemu). Odnotować należy także wdrożenie przez Uczelnię Systemu Antyplagiat.

Docenić należy, w kontekście troski Uczelni o jakość kształcenia studentów, odbywane posiedzenia zespołów specjalistów określonych grup przedmiotów, których zadaniem jest monitorowanie pracy naukowo – dydaktycznej w obrębie tychże przedmiotów.

1.2. Okresowy przegląd planów i programów nauczania oraz ich efektów.

Plany i programy nauczania ocenia i zatwierdza Rada Uczelni na podstawie ich merytorycznej analizy i prezentacji dokonywanej przez kierownika katedr. W skład Rady Uczelni wchodzi: Rektor, Kierownicy Katedr, Kierownicy Zakładów (merytoryczni konsultanci), autorzy programów nauczania i sylabusów. W posiedzeniach Rady Uczelni biorą udział także przedstawiciele Samorządu Studenckiego.

Plany i programy studiów udostępnia się studentom na stronie internetowej Uczelni, w Wirtualnym Dziekanacie oraz w gablotach informacyjnych budynków dydaktycznych Uczelni. Weryfikacji planów i programów nauczania dokonuje się na skutek: wprowadzenia przedmiotu, zmiany prowadzącego przedmiot, zgłaszanych przez studentów potrzeb w tym zakresie oraz konieczności uaktualnienia literatury przedmiotu. Odnotowywane są przypadki weryfikacji planów i programów nauczania na skutek formułowanych przez pracodawców oczekiwań wobec zakresu kompetencji, którymi winien się legitymować absolwent.

Wniosek: Powyższa procedura ma charakter zwyczajowy, a więc nie uregulowany stosownymi, szczegółowymi zarządzeniami Rektora w sprawie trybu, procedury i dokumentowania przeglądu i zatwierdzania planów i programów nauczania. Uczelnia nie prowadzi regularnego monitorowania potrzeb rynku pracy i oczekiwań pracodawców – czyni to głównie przy okazji realizacji praktyk studenckich lub zasięgając opinii u prowadzących

zajęcia, którzy są zatrudnieni w placówkach, do pracy w których przygotowani są absolwenci. Brak jednak dokumentacji potwierdzającej powyższe. Studenci nie biorą aktywnego udziału w procedurach wynikających z Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

1.3. Ocenianie studentów.

Ocena wyników nauczania studentów ma charakter numeryczny i dokonywana jest w skali sześciostopniowej (2, 3, 3,5, 4, 4,5, 5). Odpowiada jej punktacja ECTS według standaryzacji przyjętej przez Uczelnię w tym systemie. Wszystkie formy zajęć podlegają ocenie, a głównymi rygorami akademickimi są: zaliczenie na ocenę, egzamin na ocenę, egzamin dyplomowy. Student może przystąpić do egzaminu przedmiotowego, po uzyskaniu pozytywnej oceny formy zajęć dydaktycznych poprzedzającej ten egzamin (ćwiczenia, wykłady). Zaliczenia na ocenę oraz egzaminy przedmiotowe prowadzone są w formach: testów, prac pisemnych, projektów, odpowiedzi ustnych. Oceny praktyk studenckich dokonuje na podstawie stosownej dokumentacji Kierownik Działu Praktyk.

1.4. Zapewnianie jakości kadry dydaktycznej.

GWSP w Mysłowicach zatrudnia nauczycieli akademickich zgodnie z ustawą - *Prawo o szkolnictwie wyższym* z dnia 27 lipca 2005 roku (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) na warunkach określonych statutem Uczelni. Podstawowym kryterium zatrudnienia, na podstawie umowy o pracę nauczyciela akademickiego w GWSP, jest posiadanie dorobku naukowego pozwalającego na zaliczenie do minimum kadrowego kierunku *Pedagogika*. Kandydatury nauczycieli akademickich, zatrudnionych przez Rektora, opiniuje Kierownik Katedry Pedagogiki. Podstawowymi kryteriami, jakimi kieruje się Rektor przy wyborze kandydatów, są: posiadane kwalifikacje, staż dydaktyczny, dorobek naukowy, doświadczenie praktyczne.

Zapewnieniu jakości realizacji procesu kształcenia studentów służą także studenckie okresowe (jeden raz w roku) oceny zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich (Arkusz Ewaluacyjny Zajęć Dydaktycznych), obligatoryjne hospitacje zajęć prowadzonych przez pracowników etatowych GWSP (jeden raz w roku) oraz hospitacje doraźne zajęć prowadzonych przez nauczycieli zatrudnionych na umowę – zlecenie (Protokoły Hospitacji), okresowe oceny pracowników. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w dostępnej w Uczelni dokumentacji.

Wniosek: Mankamentami powyższego systemu oceniania pracowników są:

- brak odnotowania w arkuszu okresowej oceny pracownika wyników studenckiej ewaluacji zajęć prowadzonych przez tegoż pracownika oraz wyraźnego wyróżnienia trzech podstawowych sfer jego oceny: naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej;

- brak udokumentowanej informacji zwrotnej dla studentów o wynikach ewaluacji nauczycieli akademickich, których oceniali;

- brak udokumentowanej procedury informującej nauczycieli o wynikach studenckiej oceny prowadzonych przez nich zajęć oraz oceny okresowej i konsekwencjach z nich wynikających.

Docenić należy natomiast działania Władz GWSP na rzecz wyróżniania wybitnych nauczycieli akademickich tejże Uczelni. Otóż za wybitne zasługi dla GWSP i rozwoju nauki mogą otrzymać następujące odznaczenia: „Odznaka Zasłużonego Pracownika Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej” oraz „Górnośląski Laur Nauki *Sapere Aude*” i takowe są przyznawane. Rzecz jednak dotyczy nader wąskiego grona. Warto zatem rozbudować uczelniany system gratyfikacji dla najlepszych nauczycieli akademickich.

1.5. Formy wsparcia studentów.

W zakresie podstawowych form wsparcia studentów przyjmuje się w Uczelni ustanawianie opiekunów grup studenckich, pracę studencką w kole naukowym, wspomaganie w ramach potrzeb samorządności studenckiej, a także organizowanie w odniesieniu do zgłaszanych potrzeb studentów dyżurów akademickich oraz stosownych dyżurów administracji Uczelni. Jako odmienną formę wspierania studentów należy wymienić system finansowania stypendialnego oparty o środki resortowe, jak też w wyjątkowych przypadkach środki pozostające w dyspozycji Dyrektora Uczelni, co dotyczy osób niepełnosprawnych oraz studentów podejmujących działalność artystyczną w GWSP. Służą do tego celu tak zwane zwolnienia z opłaty czesnego, bądź obniżki opłaty czesnego o 30% dla osób podejmujących działalność artystyczną w chórze akademickim GWSP.

Wniosek: W Uczelni nie funkcjonuje system ewaluacji jakości pracy pracowników administracyjnych, dokonywanej zarówno przez studentów, pracowników, jak i władze Uczelni. Studenci mogą jedynie wnosić skargi bezpośrednio do Rektora lub kierowników Katedr.

1.6. Stosowany system informacyjny.

Głównymi nośnikami informacji akademickiej są: strona internetowa Uczelni www.gwsp.edu.pl, Wirtualny Dziekanat oraz system upublicznienia informacji poprzez ich udostępnianie w gablotach ogłoszeniowych rozmieszczonych w budynkach dydaktycznych.

Wszelkie zaś informacje, dotyczące poziomu zadowolenia studentów oraz ich wyników kształcenia są przedmiotem prac odpowiednich zespołów i komisji w Uczelni – zwłaszcza tych odpowiedzialnych za realizację Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

1.7. Publikowanie informacji

Dostęp do aktualnych informacji na temat oferty kształcenia w Uczelni możliwy jest za pomocą plakatów, broszur reklamowych i innych materiałów zawierających treści charakteryzujące kierunki i specjalności kształcenia. Materiały te zawierają również informacje dotyczące zapotrzebowania na absolwentów określonych kierunków studiów i specjalności w regionie. Powyższe informacje znajdują się również na stronach internetowych Uczelni oraz w tzw. Wirtualnym Dziekanacie.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewniania jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Studenci, w trakcie spotkania, zwrócili uwagę na następujące kwestie:

- zapytani o możliwość współuczestnictwa w tworzeniu, bądź weryfikacji planów i programów nauczania stwierdzili, że nie uczestniczą w posiedzeniach komisji powołanych w tym celu, jedynie w trakcie zapoznawania ich z przedmiotem mają możliwość wnoszenia do prowadzącego o treści, które odpowiadają ich zainteresowaniom;

- nie otrzymują informacji zwrotnych na temat wyników ewaluacji zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich;

- nie mają możliwości oceny (poza wnoszeniem skarg) pracy dziekanatu.

Studenci pozytywnie oceniają wewnętrzny system jakości kształcenia. Podczas spotkania wykazali się znajomością części procesu ankietyzacji, informując jak wygląda jego zasadniczy przebieg. Jednocześnie stwierdzili, że widzą efekty ankietyzacji – dydaktycy, co do których są zastrzeżenia, pozytywnie zmieniają się pod jej wpływem.

Należy dodać, że studenci otrzymują informację o wynikach ankiet w sposób nieformalny – na przykład ustnie przez starostę grupy. Dla dopełnienia właściwego procesu, Uczelnia powinna informować o wynikach ankiet w sposób bardziej formalny (ogłaszanie wyników lub możliwości wglądu do wyników przez studentów).

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewniania jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Pracownicy, w trakcie spotkania z zespołem oceniającym, potwierdzili funkcjonowanie uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz zwyczajowo przyjętych procedur np. w zakresie weryfikacji planów i programów nauczania, struktury pracy licencjackiej czy okresowej oceny nauczycieli akademickich. Podkreślili także starania Władz Uczelni w zakresie finansowania ich aktywności naukowej. Każdy bowiem z pracowników Uczelni ma możliwość ubiegania się o środki finansowe na realizację projektów badawczych, publikacje naukowe, organizację konferencji naukowych i udział w konferencjach organizowanych przez inne ośrodki naukowe polskie i zagraniczne oraz na naukowe wyjazdy zagraniczne. Tę sferę działania władz uznali za mocną stroną Uczelni. Trudno im było natomiast odnieść się do systemu gratyfikacji najlepszych nauczycieli akademickich.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

Działalności Biura Karier GWSP skupia się przede wszystkim na pomocy dla studentów w zakresie znalezienia odpowiednich, związanych z kierunkiem studiów, praktyk zawodowych. W tym miejscu warto podkreślić, że w Górnośląskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej obowiązuje trzystopniowy system zaliczania praktyk: najpierw student odbywa asystenturę, następnie hospitację i specjalizację. Wszystkie informacje związane z praktykami umieszczane są w systemie e-dziekanat.

Oprócz tego studenci mogą znaleźć w biurze oferty pracy, a także dowiedzieć się o ciekawych, międzynarodowych konkursach, w których nagrodami są m.in. staże w krajach Unii Europejskiej.

Wnioski odnoszące się do spełnienia wymagań dotyczących spraw będących przedmiotem analizy oraz ocena stopnia zaawansowania w stosowaniu wewnętrznych systemów zapewniania jakości w wizytowanej jednostce:

Podsumowując spostrzeżenia dotyczące wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia należy stwierdzić, iż Uczelnia spełnia w podstawowym zakresie warunki formalne. Na podstawie dokumentacji, przebiegu wizytacji oraz rozmów z pracownikami i studentami Zespół Oceniający uważa, że uściśleniu winny (wg wskazań w raporcie) ulec procedury i ich dokumentowanie w zakresie: weryfikacji planów i programów nauczania, oceny nauczycieli akademickich, informowania studentów o wynikach ewaluacji oraz monitorowania rynku pracy i oczekiwań pracodawców w kontekście uzyskiwanych przez

absolwentów kompetencji zawodowych. Podnieść należy poziom prac dyplomowych.
Wprowadzić należy system oceny działalności pracowników administracji.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	7	0	3 (2)	4	0
Doktor habilitowany	8	0	4 (6)	4	0
Doktor	9	0	7 (6)	2	0
Pozostali	5	0	5	0	0
Razem	29	0	19 (14)	10	0

* w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego

Wnioski: W ramach Katedry Pedagogiki w pełnym wymiarze czasu pracy jest zatrudnionych 29 nauczycieli akademickich, w tym 7 profesorów tytularnych, 8 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 9 ze stopniem naukowym doktora oraz 5 magistrów. Dla 19 nauczycieli akademickich pracujących w jednostce (dla ponad 65%) Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Za mocną stroną kadry należy uznać dość zrównoważone proporcje liczbowe między pracownikami naukowymi na kolejnych etapach rozwoju naukowego. Profesorowie stanowią nieco ponad 24% ogółu zatrudnionych, doktorzy habilitowani – prawie 28%, a doktorzy – ok. 31%. Magistry to nieco ponad 17% zatrudnionych. W przypadku osób, dla których Uczelnia jest podstawowym miejscem zatrudnienia pracownicy samodzielni i doktorzy stanowią po prawie 37%. Dla wszystkich zatrudnionych magistrów GWSP jest podstawowym miejscem pracy.

Przedstawione dane jednoznacznie wskazują, iż Katedra Pedagogiki jest jednostką wiążącą przyszłość przede wszystkim z własną kadrą naukowo-dydaktyczną i jej rozwojem. Choć tylko ok. co drugi samodzielny pracownik naukowy jest związany z Uczelnią jako podstawowym miejscem pracy, to nie powinno mieć to znaczącego wpływu na skuteczność opieki naukowej nad młodszą kadrą i rozwój naukowo-badawczy Uczelni.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach (*nie wyodrębniono stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników*

prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku, ponieważ Katedra Pedagogiki prowadzi kształcenie wyłącznie na ocenianym kierunku studiów).

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	0	0	0
2006	0	0	0
2007	2	1	0
2008	1	1	0
2009	1	0	1
Razem	4	2	1

Wnioski: Dostrzegalny jest niezbyt prężny, ale regularnie narastający rozwój naukowy kadry jednostki.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- formalno-prawnych

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułu i stopni naukowych.

Do minimum kadrowego, wliczani są nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że **w jednym przypadku nie są spełnione** warunki art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Jedna osoba (pracownik samodzielny) przekroczyła limit minimów kadrowych i nie może być wliczona do minimum ocenianego kierunku studiów.

- merytorycznych

Z 14 osób wskazanych przez Uczelnię do minimum kadrowego na kierunku „pedagogika” można uznać 13 osób, gdyż jedna przekroczyła limit minimów kadrowych. Z 13 osób zakresie kierunku można zaliczyć 8 osób (w tym 3 samodzielnych pracowników nauki i 5 pracowników w stopniu doktora). Natomiast 5 osób posiada dorobek w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem studiów (4 samodzielnych pracowników i 1 doktor).

Uczelnia **nie spełnia** minimum kadrowego na kierunku „pedagogika” na poziomie studiów drugiego stopnia (powinno być pięciu samodzielnych pracowników posiadających dorobek w zakresie pedagogiki).

Wniosek: Kierunek nie spełnia minimum kadrowego na poziomie studiów drugiego stopnia.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku **spełnia** wymagania § 11 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wynosi 1 : 116 przy wymaganym 1:180.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

W stosunku do obsady kadry minimum zastrzeżenia można mieć do zajęć realizowanych przez osobę, której specjalnością jest pedagogika muzyczna (habilitacja), doktorat z muzyki, magisterium z wychowania muzycznego, zaplanowane zajęcia w planie GWSP to *Metodyka pracy dydaktyczno-wychowawczej w klasach I-III, Teoretyczne podstawy wychowania i Pedagogika wczesnoszkolna*.

Dorobek naukowy pozostałych nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego pracowników mieści się w obszarze pedagogiki i jest zgodny z obsadą zajęć dydaktycznych.

W semestrze zimowym 2009/2010, 16 wykładów prowadzonych było przez osoby z tytułem zawodowym magistra, w semestrze letnim 19. Zgodę na prowadzenie wykładów przez magistrów wyraził Rektor GWSP. W stosownym piśmie określono, że ww. wykłady prowadzone będą w formie konwersatoriów. Zmiany nie naniesiono jednak ani w planach studiów, ani w sylabusach przedmiotów. Stwierdzić należy, że zbyt duża liczba wykładów prowadzona jest przez wykładowców nie posiadających przynajmniej stopnia naukowego doktora.

Wątpliwości budzi zbyt duża liczba seminarzystów pozostających pod opieką jednego promotora. Sumując liczbę seminariów i prawdopodobną grupę wchodzących w jej skład studentów można stwierdzić, że promotor doktor współpracuje w tym samym roku nawet z 70 seminarzystami. Są to liczebności zdecydowanie zbyt duże, czyniąc nierealną nadzieję na wysoki poziom prac dyplomowych.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

W spotkaniu uczestniczyło około trzydziestu nauczycieli akademickich. Na początku spotkania przewodniczący Zespołu Wizytacyjnego przedstawił misję działania PKA w zakresie oceny jakości kształcenia, podzielił się wstępną refleksją z wizytacji, zaprezentował wnioski ze spotkania ze studentami. Pracownicy zwracali uwagę na dobre warunki pracy dydaktycznej, podkreślali dobrą atmosferę w uczelni i dobre relacje ze studentami. Podkreślali też troskę władz Uczelni o kontakty ze środowiskiem regionalnym, co owocuje zarówno po stronie jakości realizowanego procesu dydaktycznego. Podkreślali możliwość ubiegania się o środki finansowe na realizację projektów badawczych jednak zwrócili uwagę, iż za wybitne zasługi dla GSWP gratyfikacje przyznawane są tylko niektórym pracownikom.

Warto zatem zastanowić się nad rozbudowaniem przyjętych w tym zakresie procedur.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o

zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Dokumenty znajdujące się w aktach są ponumerowane i ułożone w porządku. Teczki zawierają pełen wykaz znajdujących się w nim dokumentów.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczone za zgodność z oryginałem.

We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich oraz aktualne zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego proponowany przez Prezydium PKA.

Załącznik dodatkowy nr IVa – Uwagi szczegółowe do oceny prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Wnioski: Uczelnia nie spełnia minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów. Dokumentacja osobowa pracowników nie budzi zastrzeżeń. Stwierdzić należy, że zbyt duża liczba wykładów prowadzona jest przez wykładowców nie posiadających przynajmniej stopnia naukowego doktora.

Wątpliwości budzi zbyt duża liczba seminarzystów pozostających pod opieką jednego promotora.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Katedra Pedagogiki, Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej, nie posiada przyznanej przez Radę Nauki kategorii naukowej. Przywiązuje jednak wagę do pracy naukowej nauczycieli akademickich zatrudnionych w tejże Katedrze, o czym świadczy aktywność naukowa pracowników. Opis prowadzonych badań naukowych, uwzględniający tematy badawcze, ich efekty badań oraz numerację rejestrującą i dokumentującą badania (za lata 2007-2008-2009) zawiera załącznik 36.

Załącznik dodatkowy Nr Va Tematy badawcze realizowane i kontynuowane przez Katedrę Pedagogiki w latach 2007 – 09

Efekty realizacji projektów badawczych znajdują odzwierciedlenie w publikacjach naukowych pracowników (57 monografii lub rozdziałów w monografiach, 126 publikacji w recenzowanych czasopismach o zasięgu krajowym) oraz są prezentowane na konferencjach naukowych. W ocenianym okresie zorganizowanych zostało 10 konferencji międzynarodowych oraz 7 konferencji krajowych.

Zauważyć należy także, że wyszczególnione powyżej projekty badawcze, w całości, realizowane były i są z wykorzystaniem środków przeznaczonych na badania własne.

Uogólniając można stwierdzić, iż problematyka badawcza, realizowana w Katedrze Pedagogiki, w swym przedmiocie sytuuje się głównie na gruncie: pedagogiki opiekuńczej, pedagogiki resocjalizacyjnej, pedagogiki wczesnoszkolnej, pedagogiki przedszkolnej, a także (w mniejszym stopniu) pedagogiki rodziny, pedagogiki społecznej oraz pedagogiki zdrowia. Tym samym w podstawowym stopniu odpowiada wymogowi koherentności badań naukowych z realizowanym kierunkiem studiów.

Władze Uczelni podejmują szereg działań na rzecz wspierania rozwoju własnej kadry. I tak, pracownicy Katedry Pedagogiki mają możliwość uczestnictwa w konferencjach naukowych na koszt Uczelni. Mają możliwość otrzymania grantu uczelnianego na badania indywidualne oraz zespołowe (zarządzenie nr 2/2010 Dyrektora GWSP z dnia 28.01.2010 r. w sprawie procedury pozyskiwania środków finansowych na badania naukowe prowadzone w GWSP). Prężnie działa wydawnictwo uczelniane, publikujące prace naukowe-badawcze oraz awansowe pracowników GWSP. W Uczelni wydawany jest od 14 lat kwartalnik

pedagogiczny „Nauczyciel i Szkoła”. Czasopismo to jest recenzowane i zamieszcza oryginalne teksty dotyczące pedagogiki przedszkolnej, szkolnej i z zakresu resocjalizacji (złożono wnioski o przyznanie punktów za publikowane w nim teksty).

Młodzi pracownicy naukowcy mają możliwość odbywania zagranicznych staży naukowych. Władze uczelni podpisały bowiem, w roku 2008 i 2009, umowy o współpracy naukowo-badawczej i innej z następującymi zagranicznymi ośrodkami akademickimi:

- Universitat de les Illes Balears (Hiszpania),
- Ostravská univerzita v Ostravě (Czechy),
- École Supérieure en Travail Éducatif et Social (Francja),
- Kauno kolegija (Litwa),
- Instytut Psychologii Akademii Nauk Pedagogicznych w Kijowie (Ukraina).

Wniosek: Biorąc pod uwagę stan kadry naukowo-dydaktycznej ocenianego kierunku, zauważyć należy, iż dorobek publikacyjny tejże nie należy do imponującego w sensie ilościowym. Ponadto, jak pokazują dane zawarte w powyższej tabeli, aktywność publikacyjna pracowników – poczynając od 2007 roku – przejawia tendencję spadkową. Powyższe winno być przedmiotem szczególnego zainteresowania Władz Uczelni.

Warto odnotować troskę Władz Uczelni w zakresie finansowania działalności naukowej pracowników.

Załącznik dodatkowy Nr Vb Nakłady poniesione przez GWSP na naukę w latach 2007-09

Jak wynika z danych zawartych w powyższym zestawieniu, nakłady na rozwój naukowy nauczycieli akademickich są znaczące. Dominuje finansowanie badań własnych, konferencji naukowych organizowanych przez GWSP, badań statutowych, awansu naukowego pracowników czy udziału w międzynarodowych programach.

Wniosek: Środki finansowe sygnowane na działalność naukową pracowników, własne wydawnictwo naukowe i czasopismo oraz podpisane z zagranicznymi ośrodkami naukowymi umowy o współpracy, ewidentnie sprzyjają zwiększeniu aktywności naukowej – publikacyjnej. Przedmiotem szczególnej uwagi Władz Uczelni winna być zatem aktywizacja pracowników naukowo-dydaktycznych, skutkująca publikacjami naukowymi, projektami

badawczymi oraz pozyskiwaniem grantów zewnętrznych, w tym finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Za wystarczające uznać należy natomiast środki finansowe sygnowane, w ocenianym okresie, na działalność naukową pracowników.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

W Górnośląskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej działa prężnie Koło Naukowe Pedagogów, które otrzymuje od Władz Uczelni środki na bieżącą działalność. Studenci w ramach działalności Koła organizują konferencje naukowe i wyjazdy związane nie tylko z tematyką studiów, ale również, m.in. z życiem i działalnością patrona Uczelni.

Koło przygotowało również film o Uczelni, w którym obok studentów wzięli udział pedagodzy. Studenci nie uczestniczą jednak w badaniach naukowych ani nie publikują wspólnie z pracownikami Uczelni.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

GWSP im. Kardynała Augusta Hlonda, współpracuje (2007-2013) z następującymi uczelniami zagranicznymi w ramach programu ERASMUS: Universitat de les Illes Balears, Ostravská univerzita v Ostravě, École Supérieure en Travail Éducatif et Social, Kauno kolegija. Umowy obejmują wymianę zarówno studentów, jak i pracowników naukowych i administracyjnych. Uczelnia uczestniczy także w projektach międzynarodowych:

1. COMENIUS: COPE – Kompetencje Profesjonalnych Pedagogów w Europie.

Partnerzy: Centre de professorat de Manacor, Universitat de les Illes Balears, Universiteit Twente/Saxion Hogescholen, CVU Jelling, TCEI Gdańsk, Casa Corpului didactic Bucuresti, Hogskolen I Bergen.

2. GRUNDTVIG: Active ICT Active citizenship through Information and Communication Technologies at all ages.

Partnerzy: Università delle Libere del Fvg, Personality Socialization research institute of Rēzeknes Augstskola, Universidade Sénior de Évora – Associação de Desenvolvimento Comunitário.

Asociatia pentru Educatie si Dezvoltare Durabila, Volkshochschule Lingen GmbH, Senioren-Lernen-Online, Krakowskie Centrum Doskonalenia Kadr Oświatowych-KCDKO.

3. Projekt ADEM w ramach programu Leonardo da Vinci – kształcenie opiekunów medycznych nad osobą starszą z demencją i Alzheimerem (data rozpoczęcia–wrzesień 2008).

4. Projekt AILA w ramach programu Leonardo da Vinci – kształcenie opiekunów medycznych nad osobą starszą w aspekcie kulturowym (data rozpoczęcia-grudzień 2008).

5. Badania w ramach współpracy ze Strasburgiem, na temat opieki nad osobami z chorobą Alzheimera w środowisku domowym (data rozpoczęcia–październik 2008).

W ocenianym okresie wymiana studentów i kadry naukowo-dydaktycznej przedstawiała się następująco.

- Umowy o współpracy z uczelniami zagranicznymi:

- * liczna umów – 4

- * w tym obejmujących wymianę studentów – 4

- * w tym obejmujących wymianę pracowników naukowych – 4

- Wymiana zagraniczna

Nie odnotowano ani jednego przypadku studentów (wyjeżdżający lub przyjeżdżający na co najmniej jeden semestr w roku), którzy skorzystaliby z tej formy.

Liczba wykładowców z zagranicy, którzy w latach 2007 - 2010 prowadzili zajęcia ze studentami przez co najmniej 10 dni w jednym semestrze: **7**

Liczba wykładowców zatrudnionych w GWSP, którzy w latach 2007-2010 prowadzili zajęcia ze studentami przez co najmniej 10 dni w jednym semestrze: **2**

Kursy (wykłady) prowadzone w języku obcym

Ogólna liczba – 6

2006/2007 – 2

2007/2008 – 2

2008/2009 – 2

Uczelnia nie prowadzi programów kończących się wydaniem wspólnego dyplomu z uczelniami zagranicznymi.

W ramach współpracy międzynarodowej pracownicy GWSP uczestniczyli lub uczestniczą w realizacji pięciu projektów.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Wniosek: GWSP posiada stosunkowo dobrą ofertę współpracy międzynarodowej, zarówno dla studentów jak i pracowników, którzy jednak korzystają z niej w nader ograniczonym zakresie. Docenić należy natomiast kierowaną do studentów ofertę wykładów prowadzonych w językach obcych. Warto jednak zadbać o zwiększenie ilości takich wykładów. Niepokoi natomiast mała liczba projektów badawczych, realizowanych we współpracy z partnerami zagranicznymi oraz, co ważne, partycypuje w nich ograniczona ilość pracowników naukowo-dydaktycznych GWSP.

Uczelnia spełnia w stopniu znaczącym wymagania związane z badaniami naukowymi i współpracą międzynarodową oraz w zakresie prowadzenia badań naukowych w dyscyplinie lub dziedzinie związanej z danym kierunkiem studiów.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na infrastrukturę całej Uczelni składają się 3 budynki o łącznej powierzchni 8 375,03 m². Aktualnie w Uczelni studiuje 1516 studentów pedagogiki, głównie studiów niestacjonarnych (53 stacjonarnych i 1463 niestacjonarnych.). Dla bezpośredniej realizacji procesu dydaktycznego uczelnia dysponuje: 11 aulami wykładowymi mogącymi pomieścić równocześnie 1382 osoby, 31 salami ćwiczeniowymi, 3 pracowniami komputerowymi łącznie w 50 stanowisk, 2 pracownie multimedialne nadłączoną ilość 50 miejsc, 5 sal seminaryjnych na łączną liczbę 78 miejsc, 1 pracownię muzyczną, 1 pracownię plastyczną. Aule wykładowe wyposażone są w rzutniki pisma, telewizory z odtwarzaczami video projektory multimedialne. Studenci na terenie uczelni mają bezpośredni dostęp do Internetu. Ponadto Uczelnia dysponuje bogatym sprzętem medycznym, tablicą interaktywną wraz z tabletem, kserokopiarkami, systemami nagłośnienia.

W Uczelni działa też bardzo dobrze wyposażona biblioteka wraz z czytelnią dla 30 studentów, 6 stanowisk komputerowych (dla studentów) i 5 stanowisk (dla pracowników) podłączonych do sieci Internet z dostępem do katalogu księgozbioru biblioteki. Księgozbiór dla kierunku pedagogika liczy ok. 23907 woluminów książek reprezentujących aktualne podręczniki i literaturę pedagogiczną powstałą w rozmaitych ośrodkach pedagogicznych kraju i reprezentującą rozmaite dziedziny współczesnej pedagogiki, 88 tytuły czasopism bieżących, 253 jednostek zbiorów audiowizualnych. Biblioteka posiada komputerową bazę danych. Ponadto biblioteka prowadzi aktywną wymianę międzybiblioteczną z 40 uczelniami w Polsce.

Uczelnia podjęła ponadto uregulowaną stosowną umową współpracę z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Katowicach, na mocy której studenci mogą korzystać z bogatych zbiorów jej filii w Mysłowicach – Kosztowach oraz filii w Chorzowie.

Bazę dydaktyczną należy ocenić dobrze. Niewielkiej poprawy wymaga wyposażenie dla osób niepełnosprawnych.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.

Studenci bardzo dobrze oceniają bazę dydaktyczną swojej Uczelni. Na spotkaniu stwierdzili, że zarówno budynek Uczelni, jak i poszczególne sale spełniają ich oczekiwania. Grupy ćwiczeniowe są odpowiednie do wielkości sal.

Studenci stwierdzili, że w budynku funkcjonują wszystkie ważne dla nich usprawnienia: ksero, szatnia, windy i podjazdy dla niepełnosprawnych. Studenci cieszą się również z możliwości parkowania na terenie Uczelni, ale postulują zwiększenie ilości miejsc parkingowych.

Wnioski: Bazę dydaktyczną wizytowanego kierunku studiów należy ocenić pozytywnie. Władze Uczelni dbają o posiadaną bazę, stale ją doposażają i doskonalą, pozyskując środki na ten cel. Studenci mają bardzo dobre warunki do studiowania. Należy podkreślić dużą aktywność biblioteki w gromadzeniu zbiorów i jej współpracę z kadrą nauczającą.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

W Górnośląskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej działa Samorząd Studencki, który funkcjonuje w oparciu o uchwalony przez siebie Regulamin, którego konstrukcję należy ocenić jako poprawną. Samorząd posiada własne pomieszczenie i komputer, bez dostępu do Internetu i bez drukarki, ale zarówno Internet, jak i drukarka są dostępne dla Samorządu w innych pomieszczeniach Uczelni.

Władze Samorządu pozytywnie oceniają swoje relacje z Uczelnią. Inicjatywy Samorządu są przez Uczelnię wspierane merytorycznie i finansowo.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

Ustawowy wymóg przyznania na stypendia i inne świadczenia socjalne środków nie mniejszych niż na stypendia za wyniki w nauce jest spełniony - Uczelnia przedstawiła dokumenty traktujące o podziale procentowym stypendiów na stypendia o charakterze socjalnym i naukowym.

W Górnośląskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej w sposób wzorowy przebiega zarówno procedura przyznawania stypendiów jak i prowadzenie całej dokumentacji stypendialnej. Poprawnie sporządzone decyzje administracyjne doręczane są studentom i są częścią dokumentacji przebiegu studiów. Zarówno w Komisji Stypendialnej jak i Odwoławczej Komisji Stypendialnej studenci stanowią większości, co zapewnia im decydujący głos w sprawach podziału środków FPM.

Studenci są w pełni zaznajomieni z obowiązującym w Uczelni systemem pomocy materialnej. Należy zauważyć, że zgłoszone przez studentów uwagi dotyczące terminowości wypłacanych świadczeń, uczelnia uwzględniła, co studenci z satysfakcją odnotowują.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Studenci, którzy pojawili się na spotkaniu w większości reprezentowali III rok studiów I stopnia. Podczas spotkania bardzo entuzjastycznie wypowiadali się o wielu dziedzinach życia Uczelni.

Na pytanie, dlaczego wybrali tę Uczelnię, odpowiadali, że ważne były dla nich takie czynniki, jak: polecenie przez znajomych, odpowiedni profil studiów, niewygórowane opłaty za studia, ale również nazwiska profesorów.

Studenci bardzo chwalili Uczelnię za stosunek, jaki do nich przejawia: widzą, że stosuje wiele ułatwień i jest im bardzo przyjazna, zwłaszcza w momencie, gdy porównują ją z innymi uczelniami, na których studiują ich znajomi.

Za godne wyróżnienia wymieniali: system e-dziekanat, system praktyk zawodowych, a także to, iż większość przedmiotów skonstruowana jest z punktu widzenia praktycznego. Uczelnia posiada wypracowany od lat system współpracy z placówkami oświatowymi, ośrodkami wychowawczymi i zakładami karnymi, dzięki czemu studenci mogą uczyć się swoich zawodów praktyce. Uczelnia i studenci podkreślają, że w ten sposób wielu absolwentów znajduje bardzo szybko zatrudnienie – w miejscach, w których mieli zajęcia lub odbywali praktyki.

Wnioski: Uczelnia spełnia większość kryteriów spraw studenckich określonych uchwałą PKA. Studenci oceniają Uczelnię wysoko i określają ją jako bardzo im przyjazną. Niestety w toku wizytacji i analizy dokumentów Uczelni można wychwycić pewne drobne niedociągnięcia, dotyczące w głównej mierze części I raportu.

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart okresowych osiągnięć studenta i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studenta i księga dyplomów są prowadzone w formie tradycyjnej, centralnie dla całej Uczelni zgodnie z § 9 oraz § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634). Numer albumu przypisany jest studentowi na wszystkich kierunkach i poziomach studiów realizowanych przez studenta w Uczelni. Numer albumu studenta odpowiada numerowi wpisanemu w indeksie studenta i w legitymacji studenckiej.

Protokoły zaliczenia przedmiotu są prowadzone zgodnie z § 10 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Analiza losowo wybranych teczek studentów oraz osób skreślonych z listy studentów, wykazała, iż są one prowadzone poprawnie i zawierają wymagane dokumenty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Stwierdzono, że spośród decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach studenckich wszystkie wyczerpują wymaganą przepisami formę.

Oglądowi poddano losowo wybrane indeksy i karty okresowych osiągnięć studenta. Nie stwierdzono w nich poważnych uchybień. Rejestr wydawanych indeksów i legitymacji jest prowadzony w formie tradycyjnej. Wpisy są sporządzane zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Oglądowi poddano losowo wybrane dyplomy i suplementy oraz dokumenty związane z procesem dyplomowania. Dyplomy sporządza się poprawnie, w wymaganym przepisami terminie trzydziestu dni od dnia złożenia egzaminu dyplomowego. Protokoły egzaminu dyplomowego są prowadzone prawidłowo, stosownie do § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Nie stwierdzono uchybień w pozostałej dokumentacji związanej z procesem dyplomowania.

Uczelnia korzysta z komputerowego systemu „USOS”.

Wnioski: Analiza dokumentacji toku studiów pozwoliła na stwierdzenie, iż jest ona prowadzona w sposób prawidłowy. Dostrzeżono jedynie nieliczne niedociągnięcia, które nie wpływają na ogólną pozytywną ocenę tego aspektu działalności Uczelni.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta				x	
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania				x	
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna				x	
Cz. II	Efekty kształcenia				x	
Cz. V	Badania naukowe			x		
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości				x	
Cz. VI	Baza dydaktyczna		x			
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			x		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		x			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem				x	
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia			x		

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce oraz ewentualne zalecenia.

- GWSP im. Kardynała Augusta Hłonda w Mysłowicach wpisuje się w strategię rozwoju Mysłowic jako miasta akademickiego. Pełni funkcję nie tylko dydaktyczną ale też kulturotwórczą. Należy podkreślić pozytywnie, iż „Pedagogika” pełni wyraźną rolę w misji i rozwoju Uczelni. Dostrzegalne jest niesłabnące zainteresowanie studiami na kierunku „pedagogika”. Popularność kierunku wzrasta zwłaszcza w przypadku studiów na poziomie drugiego stopnia.
- Kierunek nie spełnia minimum kadrowego na studiach drugiego stopnia: w grupie profesorów brakuje dwóch osób posiadających dorobek z zakresu „pedagogiki”.
- Ocena koncepcji kształcenia i jej realizacja wskazuje na konieczność działań naprawczych wskazanych szczegółowo w raporcie, a dotyczących m.in.: precyzyjnego określenia zasad rekrutacji, zgodności realizowanych programów studiów z deklarowanymi celami kształcenia,

zasad przypisywania punktów ECTS, uzupełnienia sylabusów, uwzględnienia zasad higieny pracy studentów, podniesienia jakości prac dyplomowych oraz obsady niektórych zajęć.

- Odnośnie do wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia należy zadbać aby zarówno pracownicy jak i studenci otrzymywali informacje zwrotne o wynikach ewaluacji. Warto zastanowić się nad przyjęciem systemu ewaluacji jakości pracy pracowników administracyjnych.
- Uczelnia spełnia wymagania związane z badaniami naukowymi i współpracą międzynarodową. Należy jednak zadbać o większą liczbę pracowników naukowo-dydaktycznych partycypujących w projektach badawczych z partnerami zagranicznymi.
- Uczelnia **nie wypełnia** ustawowego obowiązku (art. 67 ust. 4) obecności 20% przedstawicieli studentów w składzie Rady Katedry Pedagogiki (na czternastu członków, tylko dwie osoby są studentami), która według Statutu ma kompetencje podstawowej jednostki organizacyjnej w rozumieniu Ustawy. Należy uzupełnić skład Rady Katedry.
- Uczelnia spełnia większość kryteriów spraw studenckich określonych uchwałą PKA. Studenci oceniają Uczelnię wysoko i określają ją jako bardzo im przyjazną. Niestety w toku wizytacji i analizy dokumentów Uczelni można wychwycić pewne drobne niedociągnięcia, dotyczące w głównej mierze części I raportu. Z tego powodu spełnienie standardu należy uznać za znaczące. Należy mieć jednak nadzieję, że Uczelnia szybko poprawi dostrzeżone uchybienia – w związku z tym, że starania Uczelni, by wypełniać swoje obowiązki względem studenta wzorowo są bardzo widoczne.

Raport sporządziła: dr hab. Bożena Muchacka

W odpowiedzi na raport oraz w dalszej części procedury oceny jakości kształcenia Władze uczelni odniosły się do sformułowanych uwag przedstawiając dodatkowe informacje, wyjaśnienia i stosowne dokumenty, które uzasadniają zmianę oceny odnoszącej się do:

Tabela nr 6.

Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardu po odpowiedzi uczelni na raport				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Struktura kwalifikacji absolwenta			x		
Plany studiów i programy nauczania			x		
Kadra naukowo-dydaktyczna			x		
Wewnętrzny system zapewnienia jakości			x		